

ህዝባዊ ደሞክራሲ

ኦብ ኮከልተ ወርሒ ዝሕተም ወግዓዊ ልሳን
ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓደነት ኤርትራ
(ደግሓኤ)

ቅ፡ 02 ቁ፡ 08
ካምቦ 2015

ትሕዝቶ

• ርእሱ-ግንቀጽ:

አብ ደምበ ደለይቲ ለውጢ ተሰሊፍካ፣ ውድቀት ውድባት ምምናይ ሕማም ሕስድና ወይስ ፖለቲካዊ ስነ-ሓሳባዊ ደንበርበር?

• ናይ መርማሪ ኮሚሽን ጸብጸብ ኮኑ ነቲ ጸብጸብ ብምድጋፍ ዝተኻየደ ሰላማዊ ሰልፍታት ውጽኢት ጸፊ ኩልናዮ።

• ሕቶ ብሄር፣ ብሄራዊ ቃልስን ደሞክራሲን አብ ኤርትራን ብድሆታቲን።

• ናይ አንበብቲ ግምዲ:

- ካብተን ክልተ ሰንደቕ ግላማታት፣ መንኣንዮን ሕጋውያን?
- ጠንቂ ስደት ህዝብታት ኤርትራ፣ ስርዓት ህግደፍ ዝኸተሎ ጸረ-ህዝቢ ፖሊሲዮ።
- ህዝባዊ ግንባር ንደሞክራሲን ፍትሕን ዝረኣዮ ዓይነት ይብራህ:-
- ንለውጢ ዝዓለመ ህዝባዊ ረስኒ፣ መታን ዝያዳ ክድምዕ ከስምዕ አብ ዕላማ ንርገጽ፣
- እቲ ዓቢ ውራይ አበይ በጽሐ?

E-mail:- hidemocrasi@yahoo.com

ርእሰ-ግንቀጽ

አብ ደምበ ደለይቲ ለውጢ ተሰሊፍካ፣ ውድቀት ውድባት ምምናይ ሕግም ሕስድና ወይስ ፖለቲካዊ ስነ-ሓሳባዊ ደንበርበር?

አብ ፖለቲካዊ ዓለም አብ መንጎ ውልቀ-ሰባት ይኹን ውድባት ናይ ኣረኣኢያ ፍልልይ ክኸሰት ንቡር'ዩ። እቲ ናይ ርእይቶ ፍልልይ አብ ሃገርና ብከምዚ ዓይነት ፖለቲካዊ መስመር፣ ቁጠባዊ ፖሊሲ፣ ናይ ወጻኢ ዝምድና እንተተኸተልና፣ ሰላም ንረክብ፣ ውሑስ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ስርዓተ ምሕደራ ይህልወና፣ ልዕና ግዝአተ ሕጊ ነረጋግጽ፣ ብቐጠባ ርእስና ክኢልና ካብ ድሕረትን ድኽነትን ወጻእና ንምዕብል፣ ምስ ናይ ቀረባን ርሑቕን ህዝብታትን መንግስታትን አብ ናይ ሓባር ረብሓን ምክብባር ዝተመሰረተ ጥዑይን ግሉጽን ዝምድና ፈጠርና ንጥቀም ንጠቓቕም ...ወዘተ ዝብል ማእከል ዝገበረ እንተደኣ ኮይኑ፣ ጠቕሚ ደኣምበር ጉድኣት የብሉን። ነዚ ከምዚ ዝበለ ናይ ርእይቶ ፍልልያት፣ ጎዳኣን ጠቓምን ክኸውን ዝውስኖ ድማ አተሓሕዞ ወይ ምሕደራ'ዩ።

ዝተፈልየ ርእይቶ ዘተኣናግድ፣ ብሱልን ሓላፍነታውን ፖለቲካዊ አተሓሳብ ገዛኢ አብ ዝኾነሉ፣ ናይ ኣረኣኢያ ኣማራጺ ካብ ምፍጣርን ሕብረ-ሰልፋዊ ደሞክራሲያዊ ስርዓት ካብ ምጉልባትን ወጻኢ ኣሉታዊ ግደ ኣይህልዎን። ክልተ ድሑራት ጫፋት ማለት ትምክሕትን ጽብትን አብ ዝራግሕሉ፣ ወይ ሓዲኦም ልዕልነት አብ ዘረጋግጹሉ ፖለቲካዊ ባይታ ግን፣ ሰኣን ምሕደራ ናብ ዘየድሊ ኩናትን ዕንወት ከምርሕ ይኸእል'ዩ። ስለዚ ዝተፈላለየ ፖለቲካዊ ርእይቶ ምህላው ናብ ኩናት ሕድሕድ ኣየምርሕን። ዕለተ ዓወታውን ኣየደናጉን። ካብ ሓሳባይ ዝተፈልየ ኣይቅበልን ኣይተኣናግድን ሓቢረ ኣይሰርሕን ዝብል ዓፋኒ ደሞክራሲያዊ መሰል ዝኾነ ርእይቶ ገዛኢ አብ ዝኾነሉ ግን፣ ብዘይጥርጥር ኩናት ኣሎ። ኩናት አብ መንጎ ደላዩ ሰላም፣ ደሞክራሲ፣ ፍትሕን ልምዓትን ብኣንጻሩ ዘሎ ጨፍላቂ አተሓሳብባን። ካብ ናተይ ሓሳብ ወጻኢ ናይ ካልእ ኣረኣኢያ ኣይቅበልን ዝብል፣ ምድኻምን ውድቀትን ካልኣት መሻርኻቱ ዝምነ ፖለቲካዊ ሓይሊ፣ ብሕማም ትምክሕቲ ድዩ ጽብት ከም ዝተለኸፈ ኣየጠራጥርን።

ስለዚ 'ምበኣር ሓደ ኣንጻር ፍጹም መላኺ መንግስታዊ ጉጅለ ዝተሰለፈ ፖለቲካዊ ውድብ፣ መጀመርያ ዕማሙ፣ ናይ ገዛእ ርእሱ ፖለቲካዊ ተፈጥሮ፣ ህዝባዊ ወገናውነት፣ ናይ ምትግባር ዓቕምን ብግቡእ ክግምግም ኣለዎ። ነቲ ካብ ምልካዊ ምሕደራ ክገላግሎ ሓርነታዊ ደሞክራሲያዊ መሰሉ ከጎናጽፎ ዝተበገሰሉ ህዝቢ፣ ብስምዒት ዘይኮነ፣ ብንቕሓትን ዕግበትን አብ ዙርያኡ ከም ዝዓሰል ክገብሮ ይግባእ። ብካልኣይ ናይ ጸላኢ ፖለቲካዊ ባህሪ፣ ማሕበራዊ መሰረት፣ ቁጠባዊ ምንጩ፣ ናይ ምትግባር ዓቕምን ጥበብን ከምኡውን ናይ ወጻኢ ዝምድናታትን እቲ ዝምድና ዝተሰረተሉ ባይታን፣ ብግቡእ ኣጽኒዑን ገምጊሙን ህዝቢ ክፈልጦ፣ ክንጽሎ፣ ተቓሊሱ ክሰዕርን ዘኸእሎ፣ ድልዱል ፖለቲካዊ ዕጥቂ ከዕጥቕ ኣለዎ። ብውጥን ስትራቴጂን ስልትን እናተመርሐ፣ ሓሳብ ምስ ተግባር ኣወሃሂዱ፣ ብፍልጠት፣ ጽንዓትን ተወፋይነትን ተቓሊሱ ከቃልስ ክበቅዕ ኣለዎ። ናይ ጸላኢ ፖለቲካዊ ባህሪ፣ ማሕበራዊ መሰረት፣ ጭቡጥ ናይ ምግባር ዓቕምን ጥበብን አብ ህዝቢ ኣሰሪጹ፣ እቲ ህዝባዊ ቃልሲ ናብ መንገዲ ዓወት ዝበጽሓሉ ፖለቲካዊ ኣንፈት ዘንጸረ ፖለቲካዊ ውድብ፣ ዜጋታትን ህዝብታትን ብዝጥዕሞም የዋጽእ ዝብልዎ ፖለቲካዊ ኣረኣኢያ እንተተኸተሉ፣ መልክዕ ውደባ እንተ መረጹን፣ ከሓጉሶ ፍናን ክህቦ ደኣምበር ከኾርዮ ከሰክፎ ኣይክእልን። ኣይግባእን ድማ።

ብመሪር ሰንሰለታዊ መግዛእቲ ሓለፎም፣ መሰረታዊ ሓርነታዊ መሰሎም ብኸሕደት ተመንዚዖም፣ አብ ትሕቲ ፍጹም ጨና ደሞክራሲ ዘይብሉ ዘቤታዊ መግዛእቲ ዝነብሩ ዘለዎ ብሄራትን ብሄረ ሰባትን ህዝብታት ኤርትራ፣ ጸላኢ ዝሓለፈ ቁስለ እናሓኸኸ አብ ነበርና ከንብሮም ንዝገብሮ ዘሎ አብ ድሕረትን ተራ ጽልእን ዝተመሰረተ ኣሰካሪ ፖለቲካውን ስነ-ጥበባውን ጎስጓሳት ሕቕኣም ሂሮም፣ ንመሰሎም ተወዲቦም ክቃሊሱ ምጀማሮም፣ ኣጀኹም በርትዑ ኢልካ ተተባበሮም ዝጎደለ ትምልኣሎምን ደኣምበር፣ ካብ ኣብራኹም ዝወጸ ውዳቤታት ክደክም፣ ክበታተን ኢሎውን ክወድቕ ኣይትምነሉን። ምክንያቱ ዝኾነ ብቃልሲ ክፍታሕ ዝኸእል ጉድለታት ይሃልዎ። ናይ ውጽዓት ርእይቶን ውደባንዩ። አብ ምቅላዕን ምውዳቕን ጸላኢ ናቱ ኣበርክቶ ክገብር ዝኸእል ሓይልኻዩ። ህዝቢ ኣማራጺታት ክርኢ፣ ኣረኣኢያኡ ከሰፍሕ ዝሕግዞዩ። ካብ ርእይቶይ ዝተፈልየ ርእይቶ መሓዝ፣ ካብ

ውድብ ወጻኢ ውድብ ምዃን አይፈቅድን ማለት፡ ውድቀት ውደብ ወይ ውድባት ምምናይ፡ እንታይ ዓይነት ፖለቲካዊ ሕግም ከም ዝኾነ ናይ ምንጻፍ ጉዳይ እንተዘይኮይኑ፡ ናይ ጥዕና ምልክት ከምዘይኮነ ግን አዮማትእን። ኩሉ ሕቶ መሰል ሕቶ ደሞክራሲ አልዒሉ አንጻር እንኮ ሰባዊ ስርዓት ዝተወደበ፡ ጉጅለ፣ ምንቅስቃስ፣ ውድብ ... ዝመረጸ አረአጺያ ክሕዝ፡ መልክዕ ውደባውን ክመርጽ፡ ግንም ክህበን ክኸልኦን ዘይክእል ዜግነታዊ ደሞክራሲያዊ መሰሉ ምዃኑ፡ ደጋፊኻ ደኣምበር ጸላኢኻ ዘይምዃኑ ብግቡእ ካብ ዘይምርዳእ ዝነቅል ኮይኑ፡ ብውድብኻ ግን ንአረአጺያ ጸላኢ ዝውክልን ዘገልግልንዮ።

ብሰሪ ልዕልነቱ ዘረጋገጸ መሪሕ ደሞክራሲያዊ ሓይሊ ዘይምርካብ፡ ኩለንተናኡ ወፍዩ እግሪ ብዘትከሎ ሰማዊ መንግስታዊ ጉጅለ፡ ብእምነት ክሕደት ተዳሂኹ፡ ኣብ ጽልምትምት ዝኣተወ ምስኪን ህዝቢ፡ ጉጅለ ምልኪ ኣብ ዝሓጸረ ግዜ ክእለየሉ ካብ ዘለዎ ባህሪ ተበጊሱ፡ ፖለቲካዊ ውድባት ከይሕይላ ሓሊኹ ሓዘወን ዘሎ ብዝሓደዮ። ስለዚ መታን ክሕይላ ብቁጽሪ ክውሕዳ ኣለወን ዝብል ርእይቶ ክህብ ምስማዕ ሓድሽ ኣይኮነን። እዚ ግን ብወሳኒ መልክዑ ብፖለቲካዊ ድሕረት ማለት ትምክሕትን ጽበትን ዝግለጽ ኣይኮነን። ካብ ክፋኢውን ኣይብገሰን። እዚ ውድባት ባዚሕን ክውሕዳ ኣለወን ዝብል ርእይቶ፡ ውድቀት ውድባት ዝምነ ኣይኮነን። ሓቢርካን ተኸባቢርካን ምስራሕ፡ ሓቀኛ ሓድነትን ሓይልን ፖለቲካዊ ውድባት ዝብህግዮ። እዚ ከምዚ ዝበለ ርእይቶ ካብቲ ብስርዓት ህግደፍ ዝበጽሖ ዘሎ ስቅያትን መረረን ዝብገስ ፖለቲካዊ ግርህነት ዝነቅልዮ። ስለዚ ካብ ህዝቢ ዝሰማዕ ውድባት ባዚሕን ክውሕዳ ኣለወን ርእይቶ፡ ቅልጡፍ ናይ ሰላምን ደሞክራሲን ባህሪ ዝደፍኦ ደኣምበር በለጻዊ አተሓሳስባ የብሉን። እዚ ግጉይን ግሩህን ርእይቶዚ ብመሰረቱ፡ ብህዝቢ ይገለጽ ምበር ብቑም-ነገሩስ ህዝቢ ዝሕመየሉ ዝውቀሰሉውን ኣይኮነን። ህዝቢ ክንቅሕ፡ ንቐሎ ኣብ ገዛእ ርእሱን ሃገሩን ኣብ ዝምልከት ፖለቲካዊ ጉዳያት ብንጥፈት ከዋሳእ ትምህርቲ የድልዮ። ከምዚ ዓይነት ትምህርቲ ክህብ ወይ ክህባ ዘለወን ድማ ፖለቲካዊ ውድባትዮን። ስለዚ ኣብ ህዝቢ ዝንጸባረቕ ግጉይ ርእይቶ ቀጥታ ዝሕተታሉ ፖለቲካዊ ውድባት ደኣምበር፡ እቲ ውልቀ-ማሕበራዊ ህይወቱ ንምስናፍ ተበታቲኑ ኣብ ሃለኸለኸ ዝውዕል ህዝቢ ወይ ህዝብታት ኣይኮነን።

ኣብዚ፡ ግሉጽነት፡ ተሓታትነት፡ ውህደት ዘድልዮ ኣዘዩ ተኣፋፊ ሃገራዊ ፖለቲካዊ ኩነታት፡ ኣብ ፖለቲካዊ ውድባት ዝሰማዕን ዝረኣን ዘሎ ግን፡ ህዝቢ ጸላእን ፈታውን ፈላልዩ ክፈልጥ፡ ኣብ ስትራቴጂን ስልትን መሰረት ክሕዝ፡ ስለዚ ከኣ ካብ ግርህነት ወይ ግዝያዊ ስምዒታዊ ረስኒ ድሕኑ ነገራት ብኣፍልጦ ክመዝን ኣብ ምግባር ዝግበእን ዘይምስራሕን ጥራሕ ኣይኮነን። እንታይ ደኣ፡ ብፍላይ ገለ ውድባት ስሩዕ ውድባዊ ህይወት ዘዩሕልፉ፡ ንጹር ፖለቲካዊ ኣንፈት ዘይብሎም፡ ኣሰላልፋ ፖለቲካዊ ሓይልታት ብልክዕ ዘዩቐምጡ ክነሶም፡ ኣብ ዝኾነ ኣጋጣሚታት ህዝባዊ ስምዒት እናረሳሰኑ፡ ብዘይ ቅነዕ ኣገባብ ቃልሲ፡ ብኣቋራጭ ርኻብ ፖለቲካዊ ስልጣን ክትንክፉ ኣንጻር ደለይቲ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ዝኾነ ውድባት፡ ዝነዘሙ ወረን ዘርእይዎ ምንቅስቃሳትን ዓገብ ኣደብ ግበሩ፡ ካብ ሕሉፍ ጉድለትኩም ተማሃሩ ክበሃሎም ይግባእ።

ሕጂ ብሕቡር ቅልጽም ክወድቕ ዘለዎ ደመኛ ጸላኢና ስርዓት ኢሳያስ ጥራሕዮ። ውድቀት ስርዓት ኢሳያሱ፡ ትምኒት ዘይኮነ፡ ናይ ሓጺር ግዜ ዕማም ደለይቲ ደሞክራሲያዊ ለውጢዮ። ከምኡ ምግባር ንህዝባዊ ረብሓዮ። ኣብ ኅድሂኻ ተሰለፉ ኣንጻር መላኺ ጉጅለ ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ንዝረባረብ ዘሎ ውድባት ውድቀት ምምናይ፡ መሰረት ብዘይብሉ ናይ ሃለውለው ፖለቲካ፡ ስም እናጸለምካ ክትንጽሎ ምሕላን ግን ምዝራግዮ። እንተ ብቲ እንተ ብቲ ህዝባውነትን ንጹር ፖለቲካዊ መሰረትን ብዘይብሉ፡ እንተሰ ኣደናጊርካ ወይ ብካልእ ተሓንጊርካ፡ ኣዋርሕ ኣብ ዘይጸንሕ፡ ንፋስ ኣምጸኦ ማዕበላዊ ሆይሆይታ ኣረሳሰንካ፡ ንግሩሃት ኣደናጊርካ፡ ብፍላይ ከኣ ነቲ ኣብ ውዑይ ዕድመ ዝርከብ መንእሰይ ከም መህረሚ በትሪ ተጠቐምካ፡ ክግበር ዝሕለን ወስታታት፡ ቅድም ቀዳድም ንበዓል ቤቱ ከም ዝቕትል ምርዳእ ልቦናዮ። እንተዘይኮነ፡ እዚ ከምዚ ዓይነት ናይ ድኹማት ድኹም ኣካይዳ፡ ነቲ ህዝባዊ ቃልሲ ግዝያዊ ምዝባዕ ካብ ምፍግር ሓሊፉ ስጉሚ ንቅድሚት ክኸይድ ከም ዘይክእል ምርዳእውን ሕማቕ ኣይኮነን። ቀዳማይ ጸላእን ኣብ ደምበ ደለይቲ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ዘለዎ ውድባትን ብማዕረ ክወድቅሎም ዝምነዮ፡ ዘይህዝባውያን ዘይደሞክራሲያውያን ምዃኖም ገዛእ ርእሶም ዘቃልዑዮም ጥራሕ ዘይኮነሱ፡ ብዘይጥርጥር ኣብ ክወጽእዎ ዘይክእሉ ድሕር ፖለቲካዊ መርጉ ዝተረገገዮም።

አብ ደለይቲ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ክህሉ ዘለዎ ባይታ ናይ ሓድነትን ቃልስንዩ። ብሓባር ብሽርክነት ክትሰርሖ ዘለካ አንጻርካ እናሰራሕካ። አብቲ ዝፈላልዩካ ስትራቴጂካዊ ዕላማታት፡ ብእሩም ደሞክራሲያዊ አገባብ ሓሳብ ብሓሳብ ምስግርዮ። እዚ እቲ ሓደ ውድቀት ናይቲ ካልእ ምምናይ፡ ምስጋር፡ ምቕንጻል ኣይኮነን። አብ ፖለቲካዊ ውድባት ሎሚ ኮነ ጽባሕ ግድን ክክየድ ዘለዎ ደሞክራሲያዊ መሰርሕዮ። አብዚ ብርግጽ ደርባዊ ፖለቲካዊ ባህሪኻ፡ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ምዃን ይሓትት። ፖለቲካዊ ብቕዓትን ንቕሓትን የድሊ። ሓላፍነታዊ ምዃንን ጽሮትን ድማ ይጠልብ። እቲ ውድባት ክዳኸማ፣ ክበታተና፣ ምሉእ ንምሉእ ነበረ ክኸና ምምናይን ነዚ እኩይ ትምኒትዚ ዘሰኒ ወስታታይ ምርአይ፡ ካብ ንጹር ናይ ፖለቲካውን ስነ-ሓሳባውን ፍልልያ ዝነቅል እንተዝነበርውን ቅኑዕ ይኹን ኣይኹን ከም ምክንያት ምተወሰደ። ገለ ውድባትን ሓውሲ ውድባትን አብ ደለይቲ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ዘርእይዎ ዘለው ፖለቲካዊ ንጥፊታት ግን፡ ብመንጽር ረብሓን መሰልን ህዝቢ ክምዘን እንክሎ አንፈቱ ዘይፍለጥ፡ ስድሪ ዘይሰጉም ውዳቕ ሕልናዮ። እዞም ናይ ተቓዋሚቲ ተቃዋሚቲ፡ ልዕሊ ካልእ ብውህደትን ሓድነት ፖለቲካዊ ውድባት ዝጭርሑ፡ ድሕነት ህዝብን ሃገርን ዝደጋግሙ፡ አብዚ ከምዚ ገበረ፡ ፈጸመ፡ አብ ዕለታዊ ተግባራት ጸላኢ ተንጠልጠሎም፡ ዝያዳ ሓለይቲ ተመሲሎም ኒዮው ነጀው ክብሉ ምስ እትዕዘብ ከአ መሊሱ ይድንጽወካ። እዞም ውድቀት ውድባት ዝመነዩ ወገናት፡ አለና ዝብልዎ ፕሮግራም መሰረት ጌርም፡ ህዝቢ አንቁሖም ወዲቦም፡ እቲ ዝምነይዎ ውድቀትን ምብትታንን እንተዝትግብርዎውን ብዙሕ ዘጸገም ኣይምኹን።

ግን ብዓይኒ ፖለቲካዊ ደሞክራሲ ብፕሮግራም ክዛረቡ ኣይስምዑን። ቀጻልነት ዘለዎ ንጥፊታት ክገብሩውን ኣይረኣዩን። ስራሖም ኩሉ ግሉጽነት ብዝጎደሎ ፖለቲካዊ ሕሹኸሹኸን ሕሚታን ማእከል ዝገበረዮ። ቀትሪ አብ ዙርያ ናይ ሓባር ልፍንታዊ ግንባርን ከመይነት ተዓዋቲይነቱን ተመያየጦም፡ ውሳኔ ኣሕሊፎም፡ ናይ ትግባረ መደባት ኣውጺኦም፡ መቐሎ ስራሕ ሓዞም ከይደም፡ ለይቲ አብ ካልእ ኣኼባ ሓዲሮም፡ ንጽባሓይቱ ካልእ ኣፍራሲ ርእይቶ፡ ክሲ ወይ ውዲታዊ ገመዳት ተኸልኩሎም ዝመጹ፡ ኣካላት ምህላዎም እንክትሰምዕ ካብ ኩሉ ንላዕሊ ዘሰደምምዮ። እዚ ኣይንቕድሚት ኣይንድሕሪት አብ ዕንክለል ክነብር ዝገብረና ዘሎ፡ ድሑርን ዓንቃፍን ኣረኣእያን ኣሰራርሓን ብኣጋጣሚታት አብ ዝግበሩ ህዝባዊ ኣኼባታትን ሰላማዊ ሰልፍታትን ፍርያት ውዲታዊ ሽርሕታቶም ልቢ ኢሉ ንዝከታተል ጎሊሁዮ ዝንጸባረቕ። አብ ደምበ ደለይቲ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ተሰሊፍካ፡ አንጻር መላኺ መንግስታዊ ጉጅለ ንዝቃለሱ መሻርኽቲ ፖለቲካዊ ውድባት፡ ምብትታን ምድኻም ኢልካውን ውድቀት ምምናይ፡ ሕዳር ሕማም ሕሰድና ወይስ ፖለቲካውን ስነ-ሓሳባውን ደንበርበር፡ ብአንክር ተኸታቲልካ ብኣጋ ክግራሕ ዘለዎ ዕንቅፋት መሰረታዊ ፖለቲካዊ ለውጢ ምዃኑ ምግንዛብ ኣገዳሲዮ።

**ናይ መርግሪ ኮሚሽን ጸብጻብ ኮነ፡
ነቲ ጸብጻብ ብምድጋፍ ዝተኸደ ሰላማዊ ሰልፍታት ውጽኢት ጻዕሪ ኩልናዮ።**

ፖለቲካዊ ኩነታት ኤርትራ ካብ ዝሕመሱ፡ ኤርትራዊ ሰብኣዊ ክብረት ካብ ዝዋረድ ነዊሕ ዓመታት ኣቕዱጹ ኣሎ። ባህርን ተግባርን ጃንዳ ህግደፍ ዘቃልዕ፡ ዝምክት፡ ኢሉውን ጠቕሊልካ ንምውጋዱ ዝዓለመ ውዳብ ምንቅስቃሳት ካብ ዝጅምርውን ከምኡ ልዕሊ ርብዒ ዘመን ኮይኑ ኣሎ። ልዕሊቲ ብደለይቲ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ዝክየድ አንጻር ምልኪ ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ዘትከለ ንጥፊታት፡ ብተግባር አብ ልዕሊ ዜጋታት ኤርትራ ዝተፈጸመ ባርባራዊ ግፍዕታት፡ ብኣካላውን መንፈሳውን ዝረኣ ማህሰይትን ተወሲኸዎ ኣተሓሕዞ ሰብኣዊ መሰል አብ ኤርትራ ዘባህርር እናኸነዩ መጸኡ። በዚ ካብ ግዜ ናብ ግዜ እናኸፍኦ ዝመጸን ዝቕጽል ዘሎን ኩነታት ሻቕሎት ዝሓደሮም፡ አብ ክብረት ሰብኣዊ መሰልን ድሕነት ህይወት ስደተኛታትን ኣትኩሩም ዝዋሰኡ ኤርትራውያንን ኣህጉራውያን ተጣብቑቲ ሰብኣዊ መሰላትን ድማ፡ ብተደጋጋሚ ዓግብ ዝብል ምሕጽንታን ኣውያትን ከሰምዑ፡ ጸኒሖምዮም። እንተኾነ፡ ንመሰረታዊ ጥሕሰት ሰብኣውን ደሞክራሲያውን መሰላት አብ ኤርትራ ኣመልኪቱ፡ ብትካላውን ሰነዳውን መርተዖ ተሰኒዩ ጸብጻብ ክቐርብ፡ እዚ ሕራይ ንምልካዊ ምሕደራን ግህሰት ሰብኣዊ ክብረትን ዝጭርሑ በቲ ሓደ ወገን፡ ምልኪ ይፍረስ ሕጊ ይንገስ፡ መሰረታዊ መሰል ዜጋታትን ህዝብታትን ኤርትራ ይከበር ዝብሉ ድማ በቲ ካልእ ሸነኽ፡ ክልተ ኤርትራዊ ደምበታት (ደምበ ጸላእን ደምበ

ፈታውን) አብ ኅደና ናይ'ቲ ስልጡን ክፍለ ዓለም ወጺኦም ድምጻም ከስምዑ፡ ደላዩ ሰላም ማሕበረ-ሰብ ዓለም ብምግራምን ብምድጋፍን ኣቓልቦ ሂቡ ክስታተልን ምርኣይ ግን ወርሒ ሰነ ፪፬፭፮ ፍልይቲያ።

ስርዓት ኢሳያስ፡ ኩሉ-መዳያዊ መትንታት ሃገር ተቐጻጸሩ፡ ንህዝቢ ከም ኣገልጋሊኡ ቆጶሩ ዓፊኑ ምግዛኡ ከይኣክል፡ ክኒዮ ዶብ ሰጊሩ ዞባዊ ሰላም ኣብ ምህዋኽ ስራሕይ ኢሉ ምስተዋፈረ፡ ኣይፋልካን ኣየዋጽእን ኣደብ ግበር፡ ሕጊ ከም ዘሎ ተረዳእ ዝብል ሓላፍነታዊ ምኽራ፡ ካብ ኤርትራ-ውያንን ፈተውቲ ኤርትራ-ውያን ዝኾኑ ሃገራትን መንግስታትን ቀሪብሎ'ዩ። ንተግባሩን ዝወሃቦ ዘሎ ምኽርን ደው ኢሉ ክግምግም ዘኸኸሎ ፖለቲካዊ ተፈጥሮ ስለዘይብሉ ግን፡ ብመንገዲ ጥፍኣት ካብ ምህላል ኣይተቐጠበን። ምኽራ፡ ምሕጽንታ፡ መተሓሳስቢ ኣቕሪቡ ሰማዒ እዝኒ ዝሰኣነ ደላዩ ሰላም ማሕበረ-ሰብ ዓለም ድማ፡ ብመንገዲ ዓለማዊ ውድቡ ኣቢሉ፡ ኣብ'ቶም ቀንዲ ሃንደስትን መራሕትን ናይ'ቲ ጃንዳ ዘነጻጸረ እገዳ ክገብር ተገዲዱ። ብኣገልጻ ድርቅና ዝተጠቐፀ ጃንዳዊ ውዲታዊ መሪሕነት ስርዓት ኢሳያስ፡ ቦቲ ቀዳማይ ኣጀንዳ ኣይተማህረን። ብኣንጻሩ'ኳ ደኣ ኣብ ልዕልና ዝተበዩን እገዳ ኣፍሽልናዮ፡ ንዓለም ብምሉኣ ኣዋሪድናዮ ኣድኒናዮ ኢሉ ክምድር፡ በዚ መሰረት ኣልቦ ጸዕዳ ሓሶት ንደገፍቱ ከደናግርን ክጥብርንዩ ተራእዩ። ከምኡ ብምግባሩ ዓለም ኣብ ኤርትራ እንታይ ዓይነት ስርዓት ምሕደራንዩ ዘሎ ኣቓልቦ ክትገብር ሓጊዙ። ኤርትራ-ውያን ፖለቲካዊ ውድባት፡ በርገስ ማሕበራትን ካልኣት መሻርኹቲ ኣካላትን ድማ፡ ሓቀኛ ፖለቲካዊ መንነቱ ክቃላዕ፡ ባይቶ ጸጥታ ዘመሓላለፎ እገዳ ግብራዊ ክኸውን፡ ገበነኛታት ኣብ ሕጊ ክቐርቡ፡ ዜጋታት ኤርትራ ኣብ ውሽጢ ኤርትራ ኮነ ካብኡ ወጻኢ ናይ ህይወት ውሕስነት ክረኽቡ ዝብል ረዚን መልእኽቲ ብመሓዝ፡ ሓንሳእ ዘይኮነ ብተደጋጋሚ፡ ኣብ ሓደ ቦታ ዘይኮነ ኣብ በበይኑ ሃገራት፡ ኣኼባታት፣ ሰሚናራት፣ ሰላማዊ ሰልፍታትን ካልኣት ዲፕሎማሲያዊ ንጥፊታትን ብምክያድ ብሰፊሖ ክሰርሕሉ ጸኒሖምዮም። ኣይከም ናይ 26 ሰነ 2015 ግን።

ነዘን ካልእ ብመንገዱ ዝበጽሖ መበገሲታት መሰረት ዝገበረ፡ ውድብ ሕቡራት ሃገራት፡ ኣብ ቀውዒ 2012 ነቲ ኣብ ከተማ ጆኔቭ (ስዊትዘርላንድ) ዝርከቡ፡ ኣብ ጉዳይ ከመይነት ክብረት ሰብኣዊ መሰላት ኣትኩሩ ዝነጥፍ ጨንፈር ቤት ጽሕፈቱ። ኣብ ኤርትራ ዕለታዊ ዘጋጥም ዘሎ፡ መሰረታዊ ግህሰት ሰብኣዊ መሰላት፡ ክኣላታት መዚዙ ሓቅነቱ ከረጋግጽ ሓላፍነት ሂብዎ። ቤት ምኽራ ሰብኣዊ መሰላት ውድብ ሕቡራት ሃገራት ኣብ ከምዚ ዝበለ ውሳኔ ክበጽሖ፡ ካብ ነዊሕ እናተሰርሓሉ ዝመጸ ደኣምበር፡ ብሃንደስት ኣይከበረን። ኣብዚ ውሳኔ ክብጸሕ ዝተኸለለ፡ ድሕሪ ብዙሕ ትዕዛብትን ትዕግስትን ምዃኑ ምርዳእ'ውን ኣገዳሲ'ዩ። ስርዓት ህግደፍ ነቲ ዝቐርበሉ ዘሎ ክሲ ሓቂዶ ሓሶት ከጸሪ ምስ ዝተመዘዘ ኣካል ክተሓጋገዝ ቅሩብነት እንተደኣ ኣርእዩ፡ እቲ ዕማም ክቀልል ከም ዝኸኸለ'ውን ግምታት ኔሩ'ዩ። ኣብ ተግባር ግን እቲ ግምት ግምት ጥራሕ ኮይኑ ተሪፉ። ብዝኾነ፡ እዚ ንኡስ ኮሚቴ ወ/ሮ ሺላ ቢ ቢ ደብዳቤ ኪታሩት ፍልይቲ ልእኹትን ኣደ-መንበርን፡ ወ/ሮ ብራይዝ ኣንከንባንክ ዋና ጸሓፊት፡ ምስ ካልኣት ብሓባር ናይ ዝተዋህበዎ ዕማም ንድፊ ኣብ ከተማ ጆኔቭ ኣብ ዝርከብ ቤት ጽሕፈቶም ሀ ኢሎም ተተሓሓዘዎ። እቲ ንድፊ ዕማም ድማ ድሕሪ ኣድላዩ ክትዕ (ምይይጥ) ጸዲቐ ናብ ናይ ትግባረ መደብ ክሰጋገር ኮነ። እቲ ዕማም ክልተ ተዋሳኒቲ ክህልውዎ ከም ዘለዎም ተሓሲብሎ'ዩ ተወጡኑ። ቦቲ ሓደ መዳይ ፍልይቲ ልእኹቲ ወ/ሮ ሺላ ቢ ኪታሩይ እትመርሖ ጉጅለ ኣብ ጉዳይ ሰብኣዊ መሰላት ኤርትራ፡ ቦቲ ካልእ ከኣ መላኺ ስርዓት ህግደፍ ከም ገዛኢ ኤርትራ።

ንምዃኑ'ኸ ኣብዚ ደረጃ ብከመይ ክብጸሕ ተኸኢሉ? ኣብዚ ጉዳይ ቀጥታዊ ተሓታቲ ስርዓት ህግደፍ'ዩ። እዚ ጉጅለ፡ ንልዑል ሃገራዊ ፍቕርን፡ ግሩህ ፖለቲካዊ ንቕሓትን ህዝብታት ኤርትራ መዝሚዙ፡ ጸቢብ ናይ ስልጣንን ጠቕምን ጸምኡ ንምርዋይ፡ ዝተኸተሎ መንገዲ ጥፍኣት'ዩ። ርእሰ ኩናት ናይ'ቲ ጃንዳ ዝኾነ ኢሳያስ ኣፈ-ወርቂ፡ ኣብ 1991 ካብ መራሕ ዘይደሞክራሲያዊ ውድብ ናብ ደረጃ ውልቀ መላኺ መራሕ ሃገር'ኳ እንተተሰጋገረ፡ ካብ'ቲ ኣብ ግዜ ነጻነታዊ ቃልሲ፡ ስንጭሮን ጸልማትን ከውሊ እናገበረ ኣብ ልዕሊ ፍሉይ ርእይቶ ዘማዕበሉን ኣይንምእዘዘካን ዝበሉ ዜጋታት ዝፍጽሞ ዝነበረ ዘስካሕክሕ ገበናት ኣይተኣረመን። ነቲ ዘዕቦ ፈራሕ ጨካን ገበናዊ ተግባር ኣብ ነጻ ኤርትራ ከም ዘለዎ ክደግሞዩ ተራእዩ። ብፖለቲካዊ ሳንቡእ እንኮ ሰብ ዘስተንፍስ ስርዓት ኢሳያስ፡ ንይምሰል'ኳ መወከሲ ዝኾኖ ሃገራዊ ቅዋም፡ ውክልና ህዝቢ ሽፋን ጌሩ ዝተጣየሰ ሃገራዊ ባይቶን የብሉን። ኣብ ህዝቢ ከስዕቦ ዝኸኸለ ፖለቲካዊ፣ ቁጠባዊ፣ ማሕበራዊ መዘዝ ከይዓጠጡ፡ ጉጅላዊ ስልጣኑን ረብሓታቱ ዘረጋግጽ ኣዋጃትን መምርሒታትን ኣውጺኡ ከተግብር'ዩ ተራእዩ።

እነሆ ድማ ሃገር ከደን ማሕበራዊ ቅልውላው አኹላት። እዚ ሓቀኛ መንገቱ ከይተፈልጠ ኣብ ምዕባል ሃገር ለውጢ ከምጽእ፡ ብውሑዳት ዘይኮኑ ወገናት ትጽቢት ተጌርሉ ዝነበረ ጉጅለ ሰብ ፍሉይ ረብሓ፡ ዕለታዊ ሞሪት ዜጋታት ምእሳር፣ ምስዋር፣ ምቕታል ኮይኑ። ከም ሳዕብኑ ከአ ዜጋታት ክሃድሙ፡ ክበታተኑ፡ ክሰደዱ ተገደዱ። ኣብዚ ግን ዓገብ ዝብል ኣየነበረን ማለት ኣይኮነን። ፖለቲካዊ ውድባት ኤርትራ ክቃለስዎ፡ ኩሎም መሻርኹቲ ወገናትን ከአ ዓገብ ዝብል ምሕጽንታ ከስምዑን ኣብ ዝተፈላለዩ ሕጋዊ መጋባእታት ክጽዕሩ ጸኒሖምዮም።

ዝኾነ ኮይኑ እዚ ጸረ-ህዝቢ መንግስታዊ ጉጅለዚ ነዛ ሃገር ከም ሃገር፡ ናብ ምድራዊት ሲኦል ምስ ቀየራ፡ ብዙሓት ዜጋታትን ማሕበራዊ ክፍልታትን፡ ግዳያት ኮይኖም። ብፍላይ ከአ ብስመ ሃገራዊ ኣገልግሎት ተገዲዶም ኣብ መሳርዕ ሰራዊት ዝኣተው መንእሰያት። እዚ ኢ-ሰብኣዊ ስቅያት፡ ንተግባራትን ጭካኔን ቅድመ ማእከላይ ዘመን ዘዘኻኸር ባርባራዊ ግፍዒዮ። ኣብ ልዕሊቶም መንእሰያት ዝፍጸም መቐጻዕቲ፡ ሄልኮፕተር፣ ኦቶ፣ ቁጽሪ 8፣ ሓውሲ ምጥሓል፣ ተንበርኪኽካ ኣሲንትካ ኣፍጢጥካ ናብ ጸሓይ ምጥማት፣ ኢየሱስ ስቕልን ካልእን የጠቓልል። እዚ ነቲ ተኩሲካ ቅተል ዝብል ግብራዊ ፖሊሲኡ ከይዘንጋዕካዮ። እንተ ብዘይፍላጥ እንተ ብሸለልትነት ደንጉዮ ኣመት ክገብር ዝጀመረ ዝምልከቶ ማሕበራሰብ ዓለምን ኣህጉራውያን ውድባቱን፡ ስርዓት ህግደፍ ነቲ ባዕሉ ዝፈረመሉ ኣብ 1947 ዝጸደቐ ውዑል ምክባር መሰረታዊ ሰብኣዊ መሰላት ይጥሕስ ከይህሉ ንምርግጋጽ ንጥፊታት ጀመሩ። ብመንገዲ ባይቶ ሰብኣዊ መሰላቱ ኣቢሉ እታ ዝተጠቐሰት ፍልይቲ ልእኹቲ ትመርሖ ጉጅለ፡ ኣብ ኤርትራ ኣትዮ ከነታት ብቐረባ ተኸታቲሉ ጭቡጥ ጸብጸብ ከቐርብሉ ውሳኔ ኣመሓላለፈ።

ፍልይቲ ልእኹቲ ወ/ሮ ሺላ ቢ ኪታሩን ተልእኾኣ ንምፍጸም፡ ከምቲ ኣህጉራዊ ሕገ ዝሓቶ፡ ኣብ ኤርትራ ኣትያ ስራሓ ከተሰላሰል ወግጥ ሕቶ ኣቐረባ። ስርዓት ኢሳያስ ድማ ነቲ ብተደጋጋሚ ዝቐረበሉ ወግጥ ሕቶ፡ ብተደጋጋሚ ብወግዒ ነጸግዎ። እንተኾነ እታ ጉጅለ፡ ኤርትራውያን ስደተኛታት ብብዝሒ ናብ ዝረከቡለን ሃገራት ብምጋሽ፡ ግዳያትን ናይ ዓይኒ መሰኻኸርን ከተዘራርቡ፡ ናብ ጅቡትን ኢትዮጵያን ተጓዲዛ። ኣብተን ሃገራት ዝርከቡ ኤርትራውያን ስደተኛታት፡ ዝተፈላለዩ ዕድመ፣ ጾታ፣ ናይ ህይወት ተመክሮ ዘለዎም፣ ኣብ ቤት ማእሰርቲ ህግደፍ ብዘወረደም ስቅያታዊ መግረፍቲ ኣካሎም ዝጎደሉ፣ በሪሮም ዝመጹ ትሕቲ ዕድመ ህጻናት ኣዘራረባ። ነቲ ዝረኸበቶ ኣብ ሓቂ ዝተመርኮሰ ጸብጸብ ከአ ኣብ ክረምቲ ናይ 2013 ኣብ ጅኔቭ ኣቐረባ። ትሕዝቶ ጸብጸብ ብመሰረቱ ዘባህርርዮ ኔሩ። እቲ ግፍዒ ከም ፊን ዝበላካ ዝተፈጸመዮ።

ሓፊሻዊ ባይቶ ውድብ ሕቡራት ሃገራት፡ ኣብ መስከርም 2013 ኣብ ዘቃነዖ ዓመታዊ ጉባኤኡ፡ ስርዓት ህግደፍ ንዝቐረበሉ ጸውዒት ማሕበራሰብ ዓለም ኣኸበሩ፡ ነታ ፍልይቲ ልእኹቲ ኤርትራ ኣትያ ዕማማታ ከተሰላሰል ማዕጸኡ ኣርሕዮ ከተኣናግዳ ደገሙ ተማሕጸነ። ስርዓት ህግደፍ ግን ከም ኣመሉ እምቢ ኣብ ዝብል መረገጹ ኣንቀጸ። ወ/ሮ ሺላ ቢ ኪታሩ ድማ ዝተዋህባ ዕማም ንምስላጥ ከም እንደገና፡ ኣብ 2014 ኣብ ቱኒዝያ፣ ደሴት ማልጣ፣ ግሪኽ፣ ኢጣልያ፣ ጀርመን፣ በልጁም፣ ዓባይ ብሪጣኒያ ተጓዲዛ፡ ኣብኡ ዝርከቡ ኤርትራውያን ኣዘራረባ ዝረኸቡሎ ሓበሬታ ጠርኒፋ ነቲ ዝለኣኻ ኣካል ኣረኪባ። እዚ ጸብጸብ ንትሕዝቶ ቀዳማይ ጸብጸብ ዘረገድዮ ኔሩ። ብዘይ ምክንያትን ሕግን ምእሳር፣ ምርሻን፣ ባርነታዊ ዕዮ፣ ብዝሒ ኣብያተ ማእሰርቲ፡ ልዕሊ 10 ሽሕ ዝኾኑ እሱራትን ኣብኡ ዝፍጸም ቡባይነቱ ስቅያታዊ መግረፍትን ዝምልከት ዝርዝር ሓበሬታ ኣቐረባ። ኣብ መንጎ ሓቂ ከውጽእ ዝደሊ ባይቶ ሰብኣዊ መሰላት ውድብ ሕቡራት ሃገራትን፡ ሓቂ ክቐብር ዝተግጥቀ ስርዓት ህግደፍን ዝተፈጥረ ጋግ ክጸብብ ኣይከኣለን።

ድሕሪዚ ድማ ሓፊሻዊ ባይቶ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ብዘመሓላለፎ መምርሒ መሰረት፡ ቤት ምክሪ ሰብኣዊ መሰላት ሓደ ሰለስተ ዝኣባላቱ መርማሪ ኮሚሽን ቆይሙ ተወሳኺ መጽናዕቲ ከካይድ መዚዙ። መርማሪ ኮሚሽን ብኣውስትራሊያዊ ሚካኤል ስሚዝ (ኣቡ-መንበር) ጋናዊ ቪክቶር ዳንክዋ (ኣባል) ከምኡውን ብተወላዲት ሞውሪሽሰዮስ ፍልይቲ ልእኹቲ ወ/ሮ ሺላ ቢ ኪታሩት (ኣባል) ዝቐመዮ። ባይቶ ሰብኣዊ መሰላት ውድብ ሕቡራት ሃገራት፡ ስርዓት ኢሳያስ መርማሪ ጉጅለ ኤርትራ ኣትዮ ከጸሪ ኣፍደገኡ ርሑው ክገብር ኣትሪሩ ኣተሓሳሲዮ። እንተኾነ ህግደፍ ሎሚውን ከም ዝሓለፈ ነቲ ጸውዒት ነጸግዎ። ሰለዚ መርማሪ ኮሚሽን ዘለዎ ዕድል ኤርትራውያን ኣብ ዝርከቡለን ሃገራት ከይዱ ጭብጢታት ክኣኻኸብ ግድን ይኸውን። ነቲ ካብ

ግዳያትን መሰኘቱ ላይ 550 ብቃል 160 ድማ ብጽሑፍ መልክዕ ዝረኽቡ ብስንብራትን ሰነዳዊ ጭብጥን ዝተደገፈ ጸብጸብ ድማ ብ8 ሰነ 2015 አቕራቢዎ። እቲ ዝተፈጸመ ግህሰት መሰላት ዘላርሩዎ። መርማሪ ኮሚሽን ኤርትራ ብራዕዲ ትመሓደር ዘላ ሃገር ክብል ኣብ ጸብጸቡ ኣስፊሩ።

ብድሕሪዚ ወክልቲ ብርክት ዝበላ ሃገራት ኣብ ዝተረኽቡሉ፡ ነቲ ብመርማሪ ኮሚሽን ዝቐረበ ጸብጸብ መሰረት ዝግበረ፡ አኼባ ባይቶ ሰብአዊ መሰላት ውድብ ሕቡራት ሃገራት ብ23 ሰነ 2015 ኣብ ጀኔቭ ተኻይዱ። ኣብ መኻልቲ እቲ መጋቢያ ኣብ-መንበር መርማሪ ኮሚሽን ሚካኤል ስሚዝ ንተጋባእቲ ከምዚ ክብል ቃል ኣስሚዑ። እቲ ኣብ ኤርትራ መሰረታዊ ጥሕሰት ሰብአዊ መሰላት ከም ዝፍጸም ዘረጋግጽ ዝተኣከበ ጭብጢ ዘሰገድግድዮ። ንምኣማኑውን ዘጸግም ክኸውን ይኸእልዮ። ግን ኩሉ ሓቂዮ። ኤርትራ ኣብዚ መዋእልዚ ትነብር የላን። እታ ሃገር ከም ሃገር ናብ ንብረት ናይ ሓደ ሰብያ ተቐይራ ዘላ። ዝኾነ ዲሞክራሲያዊ ትካላት ዝበሃል ዘይብላ ዝተጠልመት ሃገርያ። ባህግን ክውንነትን ናይቲ ንነዊሕ ዓመታት ዝደኸመን ዝደመየን ህዝቢ ኣይተጠግዓመን። ኣብ ኤርትራ ሎሚ ባርነታዊ-ዕዮ ንቡር ተርእዮዮ። ብላዕለዎት ኣዘዘቲ ሰራዊት ጸታዊ ዓመጽ ብሰፊሑ ይዘውተር። ፈጸምቲ ገበን ኣብ ልዕሊ ዜጋታት ድላዮም ይገብሩ። እቲ ህዝቢ ብሕጊ ዘይኮነ ብራዕዲዮ ዝመሓደር ዘሎ። መርማሪ ኮሚሽን ካብዚ ሓቕታትዚ ተበጊሱ ብስርዓት ህግደፍ ብዙሕን ኣስካሕካሕን ገበናት ተፈጸሙ ኣሎ ኢሉ ይኣምን። ገለ ካብቶም ፈጸምቲ ገበን ተባሂሎም ዝተረቐሉ፡ ኢሳያስ ኣፈ-ወርቂ ኣብ ቤት ጽሕፈቲ ምስ ዘለው ሽሞኛታት። ሚኒስትሪ ምክልኻል ብሕልፊ ከኣ ሓይሊ ምድሪ። ፖሊሲ፡ ሃገራዊ ድሕነት (ትካል ስለያን ዓፈናን) ሚኒስትሪ ፍትሕ፡ ሚኒስትሪ ዜና፡ ላዕለዎት ሓለፍቲ ህግደፍን ምዃኖም ብንጽር ኣብ ጸብጸቡ ኣስፊሩ።

ንስርዓት ህግደፍ ወኪሉ ኣብቲ መጋቢያ ዝተረኽበ ተስፋ-ሚካኤል ገራህቲ ዝተባህለ ኣገልጋሊ ድማ ከምዚ ኢሉ፡ እዚ ጸብጸብ መንግስተይ ንምግልባጥ ዝተማህዘ ሓሰትዮ። እዞም ኣብ ከምዚ ዝተዋፈሩ ሰባት ከኣ ሕሱራትዮም ክብል መዲሩ። ብመደረ ወኪል ስርዓት ህግደፍ ዝተገረመ፡ ኣብ-መንበርቲ መጋቢያ ሚስቴር ጆኣኪን ራኬር ድማ፡ እዚ ክቡር መጋቢያ፡ እዞም ክቡራት ኣባላት መርማሪ ኮሚሽን በዚ ዘይሓላፍነታዊ ኣቀራርባኻ ክድፈሩ የብሎምን። ኣደብ ግበር። ኣባላት መርማሪ ኮሚሽን ንዝተዋህበም ዕማም ብሓላፍነትን ብኣድማዕነት ፈጸሞም ኣለው። ስለዚ ገራህቲ ተሰራዕ ዘምጸኣክ ግበር። ዛዕባና መንግስቲ ምዕላው ኣይብልን። ንስለ ውጽዓትን ግፋትንዮ ዝግበቕ። ኣደብ ኣይገብርዮ እንተደኣ ኢልካ ግን ክብል ኣጠንቂቕዎ። እዚ ዓቢ ውርደትዮ።

ጀኔቫ ከይድኩም ውድቀት ንወያኔ፡ ንሕና ንሱ ንሱ ንሕና ጨርሑ። ብባይቶ ጸጥታ ዝተመሓላለፈ እገዳ ይለዓል እናበልኩም ሰላማዊ ሰልፊ ክገበሩ ጨድሩ ዝተባህሉ፡ ካብ መላእ ሃገራት ኤውሮጳ ዝተኣኘኹዎ ደገፍቲ፡ ኣባላት መርማሪ ኮሚሽን ኣብ ዘዕረፍሉ ሆቴልን ዝዛወርሉ ጎደናን ከይዶም ከፈራርሑ ክጸረፉ ክሳብ ፍሉይ ኣካላዊ ምንቅስቃስ ክገብሩ ተራእዮም። እዚውን ህግደፍ ከም ስርዓት ናብ ተራ ኣሸባርነት ከም ዝተሰጋገረ ዘረጋግጽ ጭብጥ መርተዖ ስለዝኾነ፡ ዘሕምም ፖለቲካዊ ጽፍዒትዮ። ንብሄራት ብሄረ-ሰባትን ህዝብታት ኤርትራ ተቐላብቲ ሓይልታቶም ከኣ ዓቢ ዓወትዮ። ነዚ ዘይተጸበዮ መንግስታዊ ኣሸባርነት ዝተግዘበ፡ ኣብ-መንበር መጋቢያ ድማ፡ ዘይጽወር ሽፍትነት ከተማ ክብል ተሪር ተቐውሞ ኣስሚዑ። ኣዘዘ ፖሊስ ከተማ ጀኔቫ ብወገኑ፡ ንስለ ድሕነት ኣባላት መርማሪ ኮሚሽን ክበሃል ሓይሊ ፖሊስ ብዕጽፊ ክውሰኽ ጌሩ። ደገፍቲ ስርዓት ኣስመራ ኣብ ጀኔቫ ከምዚ ዝብል ልክዑ ዝሓለፎ ስድነት ካብ ኣርኣዩ፡ ኣብታ ብተነጽሎ ኣብ ጸላም ትንብር ዘላ ኤርትራ ደኣ፡ እንታይ ይግበር ኣሎ ማለትዮ ክብሉ ብዙሓት ወክልቲ ሃገራት፡ ኣብነት፡ ሕቡራት መንግስታት ኣመሪካ፣ ኣውስትራሊያ፣ ኤውሮጳ ሕብረት፣ ጋና ዝርከቡዎም ኣግራሞቶምን ስኽፍታኦምን ገለጸም። ነቲ ብመርማሪ ኮሚሽን ዝቐረበ ጸብጸብ ዘለዎም ደገፍ ድማ ኣረጋጊጸም። ፈጸምቲ ገበን ናብ ቤት ፍርዲ ዝቐርቡሉ ባይታ ክፍጠር ብወግዒ ምሕጽንታ ቀሪቡ።

ጸብጸብ መርማሪ ኮሚሽን ልቢ ብዙሓት ኤርትራውያን ዘረሰሰዮ። ከም መርኣያኡ ከኣ ብ19 ሰነ 2015 ኣብ ዋሽንግቶን ዲሲ፣ ብ22 ሰነ 2015 ኣብ ተልኣቢቭ እስራኤል፣ ብ26 ሰነ 2015 ኣብ ኣዲስ ኣበባ ኢትዮጵያ፣ ኤርትራውያን ኣብ ዝርከቡለን መዓስከር ስደተኛታት፣ ከምኡውን ብዓይነቱን ዓቕኑን ቅድሚ ሕጂ ካብ

ዝተኻየዱ ሰላማዊ ሰልፍታት ዝተፈልዩ፣ ካብ ሃገራትን ከተማታትን ኤውሮጳ ዝተኣኻኸቡ፣ ኣንጻር ምልኪ ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ዝቃለሱ ኤርትራውያን ኣብ ጀኔቫ፣ ንጸብጻብ መርማሪ ኮሚሽን ዘለዎም ጽኑዕ ደገፍ ብድሙቕ ሰላማዊ ሰልፍ ገሊጾም። ህግደፍን ደገፍቱን ከመኻንይሉ ብዘይኸእሉ ተቓሊዖም። ደላዩ ሰላም ማሕበራሲብ ዓለም ብዛዕባ ፖለቲካዊ ኩነታት ኤርትራ ጭቡጥ ስእሊ ረኺቡ። ባይቶ ሰብኣዊ መሰላት ውድብ ሕቡራት ሃገራት ድማ፣ ኣብ ኤርትራ ብስርዓት ህግደፍ፣ ኣብ ልዕሊ ዜጋታት ኤርትራ፣ ኣብዚ መዋእልዚ ክፍጸም ኢልካ ዘይትጽቡዮ ግፍዒ ይፍጸም ከም ዘሎ ተቐቢሉ። እቲ ብፍልይቲ ልእኹቲ ኣብ ጉዳይ ሰብኣዊ መሰላት ብወ/ሮ ሺላ ቢ ኪታሩት ዝምራሕን፣ ብሚካኤል ስሚዝ ዝምራሕ መርማሪ ኮሚሽንን፣ ገበነኛታት ናብ ኣህጉራዊ ቤት ፍርዲ ንምቕራብ ተወሳኺ ዝተረፉ ጭብጢታት ንምእካብ፣ ንኣደ ዓመት ክቕጽሉ ወሲኑ ኣሎ። እዚ ኩሉ ብውህሉል ጸዕሪ ደለይቲ ለውጢ ኤርትራውያንን ኣወንታዊ ደገፍ ፈተውቲ ኤርትራውያንን ዝተረኸበ ድሙቕ ዓወት ኩላትናዮ። እዚ ገሃዳዊ ሓቂ ዘይተዋሕጠሎም ህግደፍውያንን ወድዓውያን ተሓባበርቶምን ኣብ ጀኔቫ ድሕሪ ዘጋጠሞም ምሉእ ስዕረት፣ እቲ ብመርማሪ ኮሚሽን ዝቐረበ ጸብጻብ ፖለቲካዊ ተልእኾ ዘለዎ፣ ብበዓል እክለ ዝተሰረሐዮ። እቲ ሰላማዊ ሰልፍ ድማ ብተመሳሳሊ ብድፍኢት ዝተገብረዮ ብዝብል ነቲ፣ ህግደፍ ኣምጸኦ ሕሰም ዝወለዶ ኤርትራዊ ቁጠዕ፣ ብዝተለምደ ስዑርን ናይ ይቡተኹን ፕሮፖጋንዳዊ ሸባዕዕ ጸለሎ ክቐብእዎ ዘይፈተኑ ኣይኮኑን። ግን ከንቱ ፈተነዮ። ጸብጻብ መርማሪ ኮሚሽንን ንዕኡ ንምድጋፍ ኣብ ወርሒ ሰኔ 2015 ዝተኻየደ ሰላማዊ ሰልፍን ኩልና ዓቕሚታትና ኣላፊና ብሓባር እንተወፍሪና ድሙቕ ውጽኢት ከነመዝግብ ከም እንኸእል ብብሩህ ኣርእዮና ኣሎ። ካብ ስምዒት ዝደፍኦ ግዝያዊ ማዕበላዊ ሆይሆይታ ብዝደሓኑ ኣብ ንጹር ዕላማታት ዝተሰረት ቀጻልን ውሁድን ቃልሲ ድማ ከነካይድ ኣለናን ይግባእን።

ሕቶ ብሄር፣ ብሄራዊ ቃልሰን ደሞክራሲን ኣብ ኤርትራን ብድሆታቱን

ወዲሱብ ከም ማሕበራዊ ፍጡር መጠን ብብውልቁ ተበታቲኑ ዝነበር ዘይኮነስ፣ ንኸነበር ምስ ከምኡ ዝኣመሰሉ ሰባት ክተሓባበርን ክዛመድን ዝግደድ ፍጥረትዮ። እዚ ዝኾነሉ ምኽንያት ድማ፣ ሰብ ብብውልቁ ኮይኑ መተካእትኡ ንምውላድን ንምዕባይን ንኸነበር ዘድልይዎ መሰረታዊ ነገራት ከም መግቢ፣ ክዳን መጽለሊ ምርካብን ስራሕ ምክያድን ስለ ዘይክእል ምዃኑ ጥራሕ ዘይኮነስ፣ ካብ ክመጽእዎ ዝኸእሉ ተጽብኦታትን ጸላእትን ነብሱ ክከላኸል ምዃኑን ፍሉጥ እዩ። ስለ ዝኾነ ብቐሊሉ ዘይብተኸን ቀጻልነት ዘለዎ ሕብረተ-ሰባዊ ምትእስሳር ይፍጠር።

ምስቲ ደረጃ ምዕባሌን ተደላይነትን ናይቲ መነባብሮኡን ናይ ናውቲ ማእቶት እናዓበዩ ብዝኸደ ኩነታት ከኣ፣ እቲ ማሕበራዊ ምትእስሳር ካብ ጽብብ ዝበለ ናብ ስፍሕ ዝበለ ብብግዜኡን መዋእሉን ምስቲ ናይ ነፍስ ወከፍ መድረኽ ናይ ናብራ ኢኮኖሚያዊ ለውጥታት ዝሓቶ ድሌታቱ እናዓበዩ ስለ ዝኸይድ፣ ዘድልይዎ ቀረባት ኣብ ማሕበራዊ ህይወቱ ምትእስሳርን ብዓይነትን ዓቕንን እናዓበዩን እናተመሓየሹን ክኸይድ ይገባዕ። በዚ ከኣዮ ኣብ ምዕባሌ ደቂ-ሰባት ካብታ ዝነኣሰት ስድራ-ቤታዊ ሕብረተ-ሰብኣዊ ምትእስሳር ናብ እንዳን ቀቢላን /ዓሌት/ ብሄረሰብን ብሄራዊ ምትእስሳርን ኣብ ታሪኽ ምዕባሌ ደቂ-ሰባት እናተርእዩ ዝመጹ።

ብሄራትን ብሄረ-ሰባትን ብባህርያዊ ምዕባሌኡን ኣብ ዝኸዳሉ መስርሕ እንተወሰድና፣ ምስቲ ዕድላት ናይ ኢኮኖሚያዊ ምትእስሳር እናዓበዩ ኣብ ዝኸደሉ፣ ናይ ሸቕጥን ዕዳጋን ምስፋሕን ነዚ ዘሳልጥ /ዙተኣሳስር/ መራኽቢ ብዙሓትን ስሉጥ እናኾነ ኣብ ዝመጸሉ፣ እቲ ሕብረተ-ሰብ ናይቲ ብሄር ጥርጉፍን /ምእኩልን/ ቁጠባዊ ናብራ ስለ ዝድምር፣ እዚ ውሱን ታሪኻዊ ተርእዮዚ ካብቲ ከካብከባቢኡ ዘይሓልፍ ቁጠባዊ ምትእስሳር ዝነበሮ መስፍናዊ መዋእል እናተወደኦ /እናጠፍኦ/ እቲ ዝሓሸ ናይ ንግድን ሸቕጥን ልውውጥ ስሉጥ መራኽብን ብዘለዎ ርእሱ-ማላዊ መዋእል እናተተኮኦ ኣብ ዝመጸሉ ህዋት እዩን ብሄራት ምሉእ ቅርጻኡን እናማለኦ /እናተፈጠራ/ ዝኸዳን ዝመጸን።

ኤርትራ 'ውን ከም ሓንቲ ናይ ብዙሓት ብሄራትን ብሄራሰባትን ህዝብታት ዝተፈላለዩ ቋንቋን ባህልን ብዙሕነት ናይ ሃይማኖትን ዝሓቕፈት ሕብረ-ብሄራዊት ሃገር ከም ም'ኳና መጠን፣ እዚ ታሪኻዊ ምዕባሌ ሓዛ ትንግሥ ኣብ ዝነበረትሉ ህሞት'ዩ ብባዕዳዊ መግዛእቲ ጣልያን ነቲ ዝጸንሐ፣ ናይ እንዳታት፣ ዓሌታትን ብሄራሰባትን ዝተበታተነ ምምሕዳራት ጠርኒፉ ብ1890 ከም ሓንቲ ሃገር ክትቐውም ዝገበረ። እዚ ኣብ ናይ መስፍንነት ደረጃ ምዕባሌ ኣብ ዝነበረትሉ ዘጋጠመ ናይ ባዕዳዊ መግዛእቲ ኣደራሶ 'ዚ ናይቲ ህሞት ደረጃ ምዕባሌ ብዘፍቅዶን ወጽዓ ዝፈጠሮ መስፍነ ናይ ስልጣን ደረጃ ንቕሓት ክብ እናበለ፣ በብግዜኡ ሓፊሻዊ ሃገራዊ ስምዒት እናዓበየ ከይዱ ዋላ'ኳ ዝተበታተኹ ይኹን ደኣ ምበር፣ ንመሰልን ናጽነትን ሃገሩ ተቓውሞታት ኣልዒሊ፣ ክእሰር፣ ክቕጥቀጥ፣ ክርሸን ክሳብ ካብ ውሽጢ ዓዲ ሓሊፉ ናብ ርሑቕ ጫፍ ክትወጽኡሉ ኣብ ዘይትኸእል ደሴታት ናይ ቀይሕ ባሕሪ ከም ደሴት ናኹራ ክሕየርን ክሳቕን ዝኾነሉ ናይ ጽንዓትን መኸተን ቃልሲ ከም ዘሕለፈ ታሪኽ ዝመዝገቦ ሓቂ'ዩ።

እዚ ናይ ብሄራትን ብሄረ ሰባትን ህዝብታት ኤርትራ ናይ ነፍስ ወከፍ ሕብረተሰብ ከም ደረጃ ምዕባሌ-ብዝተጠርፍ ናይቲ እዋን'ቲ ዝፈጠሮ ማሕበራዊ ምትእስሳር ንቕሓት ተሓጊዞ ከኣ'ዩ እቲ ኣብ 40ታት ኣብ ትሕቲ ናይ እንግሊዝ ሞግዚታዊ ምምሕዳር ብውዱብ መልክዑ ዝተሰጋገረን ሃገራዊ ሓርበኛዊ ስምዒት እዩ።

ኣብ ነጻነታዊ መድረኽ ፖለቲካ ኤርትራ፣ ዝተፈላለዩ ፖለቲካዊ ሰልፍታት ክዋሰኡ ዝኾኑ። እዚ ፖለቲካዊ ሰልፍታት'ዚ ገለገሊኡ ሕብረ-ብሄራዊ መልክዕ ውደባ ዝሓዘ ይኹን ደኣ እምበር፣ እቲ ካልእ ብገለገለ ሸነኹ ካብ ሓደ ከባብያዊ ወይ ቀቢላዊ ወይ ብሄራሰባዊ /ብሄራዊ/ መልክዕ ዝሓዘ'ዩ ነይሩ። እቲ ሕብረ-ብሄራዊ መልክዕ ዘለዎ 'ውን እንተኾነ፣ ማሕበራዊ መሰረቱ ካብ ዝተፈላለዩ ብሄራት ዝሓዘ ይኹን ደኣ እምበር፣ ብዓብላሊ መልክዑ ካብ ዝተወሰነ ብሄር ዝበዝሕ ሸነኹ ኮይኑ ዝቐመ ደኣ እምበር፣ ብደርባዊ ኣቃወማ ጥራሕ ዝተቐርጸ መልክዕ ውዳብ'ዩ ነይሩ ንምባል ዘኸእል ኣይነበረን። እዚ ዝገበሮ ከኣ እቲ ድሕረ ባይታን ናይ ማሕበራዊ ምትእስሳር ናይ ዓሌታት፣ ብሄራትን ብሄራሰባትን ደረጃ ንቕሓት መስፍነ ናይ ስልጣን ምዕባሌ ዝመገቢኡ ም'ኳኑ ፍሉጥ እዩ።

መስርሕ ብረታዊ ተጋድሎ 'ውን እንተኾነ፣ ኩሎም ብሄራትን ብሄራሰባትን ህዝብታት ኤርትራ፣ ምስቲ ኩሎ ህዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሰውራኦም መሪሕ ውድብ ሰኢኑ፣ ካብ ኣበጋግስኡ ጀሚሩ ንጽር እስትራተጅን ስልትን ኣብ ምቕራጽን፣ ብቐዕ ኣመራርሓ ኣብ ምሃብን ተጸጊሙ፣ ብከበድቲ ውሽጣዊ ቅልውላዋት እናተሓመሰ፣ ኣብ ህዝብን ሰራዊትን ክሳብ ቅንጻላታት ዝበጸሕ ሸግራት እናጋጠሞ እንክሎ 'ውን እዩ ብደረጃ ጽልውኡን ንቕሓት ተሳትፎኡን ምእንቲ ናጽነት ሃገሩን ሓርነት ህዝቡን ብሓባር ከቢድ መስዋእቲ ከፊሉ እዩ ዝተጋደለ። እቲ ኣብ ሰብዓታት ዘጋጠመ ምፍንጫላት 'ውን እንተኾነ፣ ማሕበራዊ መሰረቱ ናይ ገለገለ ብሄራትን ብሄራሰባትን ክበዝሕ ወይ ክውሕድ ይኸእል ይኸውን ደኣ እምበር፣ እቲ ዝርካቡ ዝተፍልዩ ብወሳኝነት ሓደ መልክዕ ናይቲ ብሄራዊ ኣቃወማ ነጸብራቕትኡ ኮይኑ'ዩ ተኸሲቱ።

ኣብ መጨረሻታኡ፣ እቲ ክልተ ሕብረ-ብሄራዊ መልክዕ ሓዞ ዝተወደበ ዓበይቲ ውድባት ተሓኤን ህግሓኤን 'ውን እንተኾነ፣ እቲ ዝሰፍሐ ክፍልታት ናይቲ ሕብረተሰብ ብሄራትን ብሄራሰባትን ህዝብታት ኤርትራ ዝሓቕፉ ኮይነን ይወደባ ደኣ እምበር፣ ይብዛሕ ይውሓድ ዋላ'ኳ እቲ ኣወኻኸላ ናይዚ ብሄራትን ብሄራሰባትን'ዚ ብፖለቲካዊ፣ ደሞክራሲያውን ደርባውን መዐቀኒታት ማእከሉ ገይሩ ይሰርሓሉ'ኳ እንተዘይነበረ፣ በቲ ብወሳኝነት ልዕልናኡ ዘረጋገጸ ኣካል ናይ መሪሕነት፣ ነዚ ሕብረ-ብሄራዊ ብዙሕነት ክውንነት ሰጊሩ ክኸይድ ይኸእል ስለ ዘይነበረ፣ ንእምነታቱ ማእከል ገይሩ የስርሑኒ እዮም ንዝበሎም ኣካላት ናይ ብሄራትን ብሄራሰባትን ኣብ ጸብጻብ ኣእትዩ ዘካየዱ ጉባኤታቱ፣ ብኣመራርሓ ደረጃ 'ውን ከንጸባርቆ ይፍትን ነይሩ 'ዩ። ኣብ ዝካየድ ጉባኤታት 'ውን ነቶም ብዓረብኛ ይኹን ብትግርኛ ዘይስምዑ ዝተፈላለዩ ብሄራትን ብሄራሰባትን ኤርትራ፣ ብቋንቋኦም ክትርጎሙሎም ይገብር ነይሩ'ዩ።

ሕቶ ብሄራትን ብሄራሰባትን ኤርትራ ክሳብ ክንድይ ናይ ህዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሰውራ ቀንዲ ካብ ፍትሓዊ ዲሞክራሲያዊ ሕቶታት ህዝብታት ሓደ ም'ኳኑ ዋላ ኣብቲ እዋን'ቲ ሃገራዊ ውድባት ኣመራርሕታት እንተኾነ

እውን ነዚ ሕቶዚ ጉሰዮሞ ክሓልፉ ዘይክእሉ ምንባርም ዘመላኹት፡ ኣብ መንጎ ክልቲኡ ውድባት ተሓኔን ህግሓኔን ኣብ 1977 ናይ ካርቱም ናይ ሓድነት ስምምዕ ኣብ ዝገብርሉ ህሞት እዚ ክልቲኡ ውድባትዚ ኣብ መንጎኡ ዝህሉ ኣረኣያታት ንምርኣይን ፍልልይ እንትሎ ንምጽባብን ብዝብል ሓሙሽተ ኣገደስቲ ዓበይቲ ሃገራዊ ጉዳያት ናይቲ ስውራ ኣልዒሎም ነፍስ ወከፍ ውድብ ብሸነኹ ኣጽኒዑ ክቅረብ ኣብ ዝተመደበሉ ግዜ ሓንቲ ካብተን መጽናዕቲ ክቅረበለን ዝተባህላ መስረታዊ ዘዕባታት ብዛዕባ ሕቶ ብሄር ኣብ ኤርትራ ብዝምልከት ምንባር ዝፍለጥዩ።

ኣብ ባህላውን ማሕበራውን ጉዳያት ከኣ ክልቲኡ ውድባት ብወግዳዊ መንገዲ ንኹለን ብሄራትን ብሄረሰባትን ብናይ ባህሊ ጉጅለታት፡ ኣብ ህዝብን ሰራዊትን እናቕረበ ንብሄራውን ንሃገራውን ስምዒታት ብምልዕዓል ክውድቡሉን ከሰልፈሉን እናሻዕ ብሄራትና እናተባህለ ይጉሰጎሰሉ ነይሩዮ። ካብዚ ሓሊፉ ግን ደሞክራሲያዊ ኣሰራርሓን ባህልን ኣብ ዘይሰፈነሉ ኣብ ትሕቲ ሽፋን ናይ ጽጋም ኣተሓሳስባታትን ጭሩሕታትን ተኸውልካ ብትምክሕትን ጽበትን ድሑር ወገናውን ሃይማኖታውን ጸቢብ ውልቃውን ጉጅላውን ውድባውን ረብሓታትን ሕሳባትን ኣብ ዝዘውተርሉ፡ ቀንጻሊ ተግባራትን ኣብ ዝተበከለሉ ሃዋህው፡ ብቐዳምነት ህዝብን ሃገርን ምድሓን ዘይኮነስ፡ ሜዳ ኤርትራ መን ብልዕልናኡ ተቐጻጸረ ብኳናት ሕድሕድ ኣብ ዝሰቐየሉ ሰውራ ኣብቲ ዕጥቃዊ ቃልሲ ዝተሳተፉ ተቓለስቲ ይኹኑ እቶም ህዝባታት /ብሄራትን ብሄረሰባትን/ ኤርትራ ካብተን ክልተ ቋንቋታት ትግርኛን ዓረብኛን ወጻኢ ቋንቋኦም ከዘውትሩን ከማዕብሉን ብኡኡ ክጽሕፉን ክመሃሩን ዘተባብዕ ሃዋህው ኣይነበረን።

በኣንጻሩ እቶም ተጋደልቲ ኣብ ነንሓድሕዶም ብቋንቋኦም ክዘራረቡ ብሄርምን ዓዶምን ከላልዩን ዝፍትኑ እውን እንተኾነ ብጽበት ናይ ወገንን ሃይማኖትን ኸይጥቀኑ እናተሸቑርሩ ዝሣረቡን መንገዶም ጎሊሁ ከይወጽእን ከይፍለጡን ዝጥንቀቑን ደኣ እምበር፡ እዚ ብዙሕነታዊ ጸጋ እዚ ተፈጥሮ ዝዓደሎም ባህርያዊ ደሞክራሲያዊ መሰሎም ምዃኑ ፈሊጦም ምሉእ ናጽነት ተሰሚዖም ቋንቋ ብሄርም ብቐጻሊ ከዘውትርዎን ክኸርዑሉን ክንዲ ዝኾኑ፡ ዝበዝሕ ግዜ ቦቲ ክልተ ቋንቋታት ትግርኛ ወይ ዓረብኛ ከዘውትሩ ዝምረጹሉ ኩነታት ምንባር ፍለጥዩ። በዚ ኸኣ እቲ ክዘውተርን ክጸሓፍን ዕድል ዘይረኸበ ቋንቋታት ቀስብቐስ ክሃስስን ተዋሒጦ ክተርፍን ናይ ምዃን ዕድሉ እናዓበዩ ከይዱ። ብፍላይ ኣብቲ ሕብረተሰብ ከኣ እቲ ብብዝሒ ናብ ጎረባብቲ ሃገራት ክስደድ ዝተገደደ ብዝተፈጥረ ዓቢ ጽልዋ ኣብ ናይ ገለገለ ብሄራት ኣብ ዝተወሰኑ ዓበይቲ ወለዲ እናተሓጸረ ክተርፍ ዝኾነሉ ኩነታት ኣሎ እዩ።

ኣብ ተሓኔ ድሕሪ ካልኣይ ሃገራዊ ጉባኤ ብርክት ዝበለ ምሁር ክፍሊ ሕብረተሰብና ኣብ ዝተሰለፈሉ ህሞት፡ ኣብ ሕብረተሰብኣዊ ጉዳያት ቤት ጽሕፈት ክፍሊ ትምህርቲ፡ ብተበግሶ እቶም ምሁራን ብቋንቋ ትግረ ንምምሃር ከም ሓሳብ ኣብ ስርዓተ ትምህርቲ /ካሪክለም/ ክካተት መደብ ተታሒዙ ምድላዎት ተገይርሉ ተዛዚሙ፡ ምስ ተቐረበ እቲ መደብ ብመሪሕነት ክሰረዝ ከም ዝተገብረ ዝፍለጥ እዩ። እዚ ኣቐዲሙ ውን ኣብ ቀዳማይ ሃገራዊ ጉባኤ ብሄራት ኤርትራ ቋንቋኦን ከዘውትሩን ከማዕብላን መሰለን ሕሉው ምዃኑ ዝጸደቐ መደብ ዕዮ፡ ኣብ ካልኣይ ሃገራዊ ጉባኤ ገለ ግዜያዊ ረብሓታት ክትረክብ ክትብል ብዝተፈላለዩ ናይ ደገ ምክንያታት እዚ ጉዳይዚ ድሕሪ ዓሚቕ ክትዕ ኣብቲ ክወጽእ ኣለዎ ዝብሉን ክወጽእ የብሉን ዝብሉን ንምይይጥ ብሽማግሌታት ተመቓቐሉ ኣብ ዝነበረ ጉባኤኛ ኣብ ፖለቲካዊ ሽማግሌ ክወጽእ ተገይሩ፡ ኣብ ጉባኤ ብኣብዝሓ ድምጺ ከም ዝጸደቐ ዝገኸር እዩ።

ናይዚ መበገሲ ምክንያት ከኣ፡ እቲ ናይ ደገ ተጽዕኖ ዝተወሰነ ናይ ዕጥቅን ስንቅን ገንዘብን ዝምውል ሸነኻት፡ ከምቲ ኣብ ናይ ቀዳማይ ሃገራዊ ሃገራዊ ጉባኤ ዝተቐመጠ ብሄራት ኤርትራ ቋንቋኦን ከዘውትሩን ከማዕብላን ዕድል እንተድኣ ተሞሃብዎን ቋንቋ ዓረብ ክደክምዮ፡ ስለዚ እዚ መሰልዚ ክወሃበን የብሉን ቋንቋ ዓረብ ብኹሉ መዳዩ ልዕልናኡ ኣረጋገጹ ክኸይድ እንተድኣ ኮይኑ ካብ ዝብል ጸረ-ደሞክራሲ ኣተሓሳስባን ምዕባይን ዝብገስ ጽበትን ዝወለደ ናይ ኣረኣኢያን ተግባርን ጽዑቕ መግለጺ እዩ። ናይዚ ኣተሓሳስባታት ኣሰራትዚ ይኹን ካልእን ተደሚርዎ ክሳብ ሕጂ ውን እንተኾነ፡ እቲ ብኣፍ ብሄራትን ብሄረሰባትን ኤርትራ ቋንቋኦን ከዘውትሩን ከማዕብላን ከም መሰል ንኣምን ኢና፡ ዝብሉ ወገናት እንተኾነ ገለ እውን ካብ ትምክሕትን ጸቢብ

አተሓሰባታትን ድሕረትን ዝተፈላለዩ ዝንባሌታትን ድሌታትን ዝመበገሲኡ ክሳብ ካብ ገለገለ ፖለቲካውያን ሓይልታት ከይተረፈ ብተግባር እዚ ደሞክራሲያዊ መስል ናይዚ ህዝብታትዚ መሊኡ ክረጋገጽ ዘየተባብዑን ዘይድግፉን ከም ዘለዉ ዝፍለጥዮ።

ኣብ ህዝባዊ ግንባር'ውን ኣብ ቀዳማይ ይኹን ካልኣይ ውድባዊ ጉባኤኡ ብዛዕባ ሕቶ መስል ብሄራት ኣመልኪቱ ዘቕረቦ እምነቱ ከምዚ ይብል “ኤርትራ ብብዙሓት ብሄራት ዝቐመት ሃገር እያ፡ ናይ ኩለን ብሄራት ግቡእን መሰልን ማዕርነት ዝተሓለወ ኮይኑ ንሓድነተን ዝግናኖቹ ጽኑዎት ንዝኾነት ትኹን ብሄር ከይግበረላ ክልኩል ይኸውን። ኩለን ብሄራት ናይ ዘረባ ኮነ ናይ ጽሑፍ ቋንቋኣን ክጥቀማን ከማዕብላን...ናጽነት ይህልወን” ዝብል ነይሩ ጥራሕ ዘይኮነስ “ነፍስ ወከፍ ብሄር መምስ ፍሉይ ኩነታታ ዝሰማማዕ ናይ ገዛእ ርእሳ ዲሞክራሲያዊ ናይ ምምሕድዳር ትካል ወይ ትካላት ከተቐውም ትክእል።” ናብ ዝብል ደረጃ 'ዩ በጺሑ ነይሩ። ብተግባር ግን እቲ ኣብ ህዝባዊ ግንባር እውን እንተኾነ፡ ነቲ ናይ ብሄራትን ብሄራሰባትን ኤርትራ ቋንቋታት ንምምሃርን ንምምዕባልን ዕላማ ዝገበረ ዘይኮነስ፡ ብኡኡ ሽፋን ጌርካ ንቋንቋ ዓረብ ንምድኻም ውሽጣዊ ሕመረት ዝመበገሲኡ ምንባሩ ዝፍለጥ እዩ። ህዝባዊ ግንባር ድሕሪ ምርግጽ ሉኡላውነት ሃገረ ኤርትራ መሊኡ ሓርበኛዊ ተርኡ ተጸንቂቑ ናብ ምሉእ ገዛኢ ደርቢ ተሰጋጊሩ ስትራቴጂካዊ ጸላኢ ውጽዓት ብሄራትን ብሄራሰባትን ህዝብታት ኤርትራዮ ኾይኑ። ናይዚ ጠንቂ ከኣ፡ ህዝብታት ኤርትራ ኣብ መስርሕ ብረታዊ ተጋድሎኦም ብቐዕ መሪሕ ውድብ ስኢኖም፡ ብልዕልነት ናይ ተራ ሃገራውያን ሓይልታትን ድኻም ናይ ደሞክራሲያውን ሓይልታትን ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ሰውራኦም መሊኡ ክዕወት ዘይምክኣሉዮ።

በዚ ሽኡዮ ጸረ-ህዝብን ጸረ-ደሞክራሲን ጨፍጫፊ ስትራቴጂካዊ ጸላኢ ውጽዓት ህዝብታት ኤርትራ ዝኾነ ምልካዊ ስርዓት ህግደፍ፡ እዚ ውጽዓት ካብ ብሄረ ትግርኛ ናይ ዝወጹ ትምክሕታውያን ዝዕብልልዎ ገዛኢ ደርቢ ዝቐመ ስርዓት ኮይኑ፡ ንብሄራትን ብሄራሰባትን ህዝብታት ኤርትራ ብሓይሊ ጨፍሊቑ ብምሓዝ፡ ኣብ ልዕሊ ብሄረ ትግርኛ ደርባዊ ወጽዓ፡ ኣብ ልዕሊ ካልኣት ብሄራትን ብሄራሰባትን ኤርትራ ሽኡ ብብሄራውን ደርባውን ወጽዓ ከሳቕዮም ዝርከብ ዘሎ። ከምኡ ስለ ዝኾነ ከኣዩ፡ እዚ ስርዓትዚ ብግስ ከይበለ እንከሎ ብነጻ ናይ ምዝራብ፡ ምጽሓፍ፡ ምውዳብ፡ ምንቅስቓስ፡ ሰላምዊ ሰልፊ ወዘተ ናይ ምግባር መስል ከይህሉን፡ ሕብረ-ሰልፋዊ ስርዓት ከይትከልን “ናይ ውድባት ሓሸውዮ ካብ ብሕጂ ኣይፍቀድንዮ” ኢሉ ሰብኣውን ደሞክራሲያውን መሰላት ዜጋታትን ህዝብታትን ለኩቱ ብምሓዝ፡ ከሳቕዮ ገይሩ ጥራሕ ዘይኮነስ፡ “ብሄራትን ብሄራሰባትን ዝበሃላ የለዎን” እንትርፎ ናይ ቋንቋ ጉጅለታት ኢሉ ንህላወ ብሄራትን ብሄራሰባትን ዝክሓደን ብስም ዞባዊ ምምሕዳር ናይ ከፋ-ፊልካ ግዛእ ዝኣረገ ሜላ ተጠቂሙ፡ ዘይፍትሓውን ዘይቅጥዕን ምክፍፋል ክገብር ዝጸንሐን ዘሎን።

ስርዓት ህግደፍ እቲ ብሄራትን ብሄራሰባትን ኤርትራ ኣብ መባእታ ቤት ትምህርቲ ብቋንቋኦም ብፊደል ላቲን ክመሃሩ ዝብል ዕላማ፡ ከምቲ ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሰ ብናይ ነፍስ ወከፍ ብሄር ይኹን ብሄራሰብ ናጻ ድሌትን ምርጫን ብዘካይድዎ ዝጋባእ ህዝባዊ ኮንፈረንሳት ዝተወሰነ ዘይኮነስ፡ ባዕሉ እቲ ገዛኢ ስርዓት ኣብ ሜዳ እንከሎ ዝወጠኖ፡ ግን ከኣ ዘይተግበሮ ብሓደ ግዜ ክልተ ሸቶታት ክሃርመሉ ዘዋደደ መበገሲዮ ነይሩ።

ብሓደ ሸነኽ ከምቲ ኣብ ላዕሊ እተጠቐሰ ቋንቋ ዓረብ ከዳኸመለይ ይኸእልዮ ብዝብል ኩርንዑ ዝብገስ ክኸውን እንከሎ፡ ብኻልእ ሸነኽ ከኣ፡ እተን ካልኣት ብብሄራውን ደርባውን ወጽዓታት ዝሳቕዮ ዘለዎ ብሄራትን ብሄራሰባትን ኤርትራ ህዝብታትን ብብሄራዊ መንነቶም ኮሪያም ቋንቋኦምን ባህሎምን ከየማዕብሉን ብኡ ነብሶም ከየማሓድሩን ከይዳነዩን ተገይሮም እንዳሃለዉ፡ ህጻናት ኣብ መባእታ ቤት ትምህርቲ ይመሃሩ ኢልካ ንይምሰል ምፍቃድ ትርጉም የብሉን። ኣብ ዓውደ ተግባር ኣብ ስራሕ ኣብ ከከባቢኦም ውሽጣዊ ናይ ምምሕዳር ናጽነትን ስርዓተ ምሕደራን ኣብ ዘይብሎም ህጻናት ይኹኑ ስድራ-ቤቶም ከይተረፉ “በዚ ምምሃር እንታይ ክጠቐመናዮዮ” ኢሎም ጽልኣት ከሕድሩን ብቋንቋኦም ክሸቑረሩን ዝገብር ደኣምበር ንመጻኢ ምምዕባል ዕድል ብሄሮም ኣብ ምርምርን ምዕቡል ስርዓተ ትምህርትን ከምዘየገልግሎም ብምርዳእ ተገዳስነቶም እናንቆልቆለ እቲ ገዛኢ ስርዓት ዝጥቀመላን ዝሰርሓላን ቋንቋ መሰረት ናይ ትምህርትን ስራሕን መንግስታዊ ይኹን ግላዊ መሳርሒ ስለ ዝኾነት የግዳ እቲ ዜጋ ህይወቱ ክመርሕ ንዓኣ ሰጥ ኢሉ ክመሃራን ከዘውትራን ይግደድ። ስለ

ዝኾነ ኸአዮ እዚ ስርዓትዚ እቲ ድርብ ሽርሒ ናይዚ ምህዞዚ ዕድመ ስልጣኑን ጭቆናኡን ከናዋሓሉ ዝጥቀሙሉ ሚላ ምጅኑ ከም ጸሓይ ቀትሪ ብሩህዮ።

ስርዓት ህግደፍ ኣብ ርእሲቲ ኣብ ልዕሊ ብሄራትን ብሄራሰባትን ኤርትራ ኣብ ነንሓድሕዶም ክጠራጠሩን ከይተለገገሙን ዝጥቀሙሉ ናይ ከፋፊልካ ግዛእ ርኽብ ሚላ፣ መሬት ናይ መንግስቲዮ ብምባል መሬቶም ብዘይ ብቐዕ ምክንያት እናመንዘዐ ንመጋቢርያታቱን ዶላር ክህቦ ንዝኸእል እናሸጠን እናለወጠን እዞም ጭቆናት ህዝብታት እዚአቶም ከአ እናተፈናቐሉ ክስደዱን፣ ካብዚ ኣለፉ ውን ብናይ ኣስገዳድ ሰፈራ ዲሞግራፍያዊ ምቕይያር እናተፈናቐሉን መሬቶም ክሕደጉ እናተገብረ ኣብ ርእሲቲ ብዘይገደብን ክፍሊት ናጻ ጉልበቶም እናገበሩ ኣገልገልቲ ጊሎት ንክኾኑ፣ ካብ ናይ ገዛእ ነብሶም ማእቶታዊ ስረሓት ተነጺሎም ማሕበራዊ ህይወቶም ተበታቲኹ ንድሕረትን ድክነትን ክሳጥሉን ብብዝሒ ንስደት ክቃልዑ ጸኒሖምን ኣለዉን። ስለዚ ኸአ እዩ እተን ብሄራትን ብሄራሰባትን ብሕሉፍ ብዝበዛ ቁጠባኣን መሬት ዘበጡ እቲ ብብግዜኡ ናይቲ ስርዓት ናይ /ASSIMILATION/ ዘይፍቶታዊ ባህላዊ ምትሕንፋጽ ኣብ ከከባቢኡ ብጸዕቑ እናዕሞቐ ከይዱ ሕቶ መሬት ናይቲ ክባቢ ህዝብታት /ብሄራት/ ካብ ሕቶ ብሄርነት ነጻጺልካ ክረአ ዘይኸውን እናኾነ ከይዱ ዘሎ።

ብሄራትን ብሄራሰባትን ኤርትራ ካብ መጀመርያ ፬፬ታት ክሳብ መጀመርያ ፱፬ታት ናይ ዝሓለፈ ክፍለ-ዘመን ኣብ ዝተኸየዱ ሰላማውን ዕጥቃውን ናጽነታዊ ቃልስታት ዘማዕበለኦ ኣባራዊ ሓድነትን መንነትን ይሃልወን ደአ ምበር፣ እዚ ኣባራዊ ሃገራዊ ረጅሒዚ ብቐጻሊ ክምዕብልን ክሰርጽን ዝገብሮ መሰረታዊ ቅድመ ኩነት ናይ ዜጋታት ደሞክራሲያዊ መሰልን ናይ ብሄራትን ብሄራሰባትን መሰልን ደሞክራሲያዊ ማዕርነትን ሓድነትን ቅዋማዊ /ሕገ-መንግስታዊ/ ውሕስነት ክረክብ እንከሎ ጥራሕ ምጅኑ ፍሉጥዮ።

ኣብ ትሕቲ ከምዚ ዝሓመሰለ ሕገ-መንግስቲ ኸአ ዲሞክራሲያዊ ፍቶታዊ ሓድነት ብሄራትን ብሄራሰባትን ህዝብታት ኤርትራ ክዕቀብ ዝኸእል ናይ ገዛእ ርእሶም ዕድል ብገዛእ ነብሶም ናይ ምውሳን መሰል ንኸረጋገጽ ክሳብ ናይቲ ብሄር ወይ ብሄራሰብ /ህዝቢ/ ነጻን ግሉጽን ምርጫን ውሳኔን ክውስኑን ይሕሸናዮ ዝብልዎ ክወስዱን መሰሎም ብዘይገደብ ክረጋገጸሎም እንተተገብረ ጥራሕዮ ውሕስነት ክህልዎ ዝኸእል።

ናይ መሰል ርእሰ-ውሳኔ ሕቶ ብመሰረቱ ጭቆና ናይ ምጥፋእ ኣደ ህዝቢ ብሄር ወይ ብሄራሰብ ይምስለኒ እዩ፣ ይጠቕመኒ እዩ ብዝብሎ መንገዲ ባዕሉ መነባብሮኡ ከም ዘመዓራሪ ናይ ምምዕራይ መሰል ሕቶ ዮ። ስለ ዝኾነ ኸአ ብተፈጥሮኡ ኣደ መሰረታዊ ደሞክራሲያዊ መሰል ናይ ሓፋሽ ናይ ምርግጋጽ ሕቶ ዮ። ኣደ ካብቶም ናይ ሓፋሽ ደሞክራሲያዊ መሰላት ንምርግጋጽ ዝግበር ቃልሲ ስለ ዝኾነ ድማ፣ ኣካል ናይቲ ናይ ሓፋሽ ሓፈሻዊ ደሞክራሲያዊ ቃልሲ ይኸውን። ናይቲ ብሄር ወይ ብሄራሰብ ሕቶ ነጻ ናይ ምውጻእ መሰል ጥራይ ዘይኮነስ፣ እንከላይ ደርባዊ ሓርነት ናይታ ብሄርን ህዝብን ምስ ዘረጋገጽዮ መለኡ ካብ ኩሎም መልክዓት ጭቆናታት ኣራ ዝወጽእ። ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ቃልሲ /ሰውራ/ ክአ እንከላይ ነዚ ማእከላዊ ሕቶ ህዝብታት ዝኾነ ደሞክራሲያዊ ናይ ብሄር ሕቶ ክፈትሕ ዓሊሙ ዝረባረብ ሰውራ እዩ።

ሕብረ-ብሄራዊት ሃገራዊ ኤርትራ ኸአ ነዚ ናይ ብሄራትን ብሄራሰባትን ኣደ ናይ ብዙሕነታ መግለጺ ጸጋ ንዝኾነ ብወድዕነቱ ቅቡል ገይርካ፣ ኩሎም ህዝብታት ብሄራትን ብሄራሰባትን ዓብላልን ተዓብላልን ዘይብሉ ብማዕረ ዝተኣናገደላን ዝጥቀሙላን ብመንነቱ ዝኸርዓላን ጥዑይ ህዝባዊ ፈደራላዊ ደሞክራሲያዊ ስርዓተ-ምሕደራ እንተተረጋገጹላ ጥራሕዮ ኣብ ጎደና ሰላምን ደሞክራሲን ምዕባሌን ንቕድሚት ክትምርሽ እትኸእል።

ኣብ ትሕቲ ከምዚ ዝሓመሰለ ህዝባዊ ፈደራላዊ ደሞክራሲያዊ መንግስቲ ኸአ ናይ ብሄራትን ብሄራሰባትን ጠቕሚ ክሕሎ ዝኸእል ብምንጻል ዘይኮነስ ብሓድነት ስለ ዝኾነ ናይ ሃገርና ኤርትራ ህዝብታት ብሄራትን ብሄራሰባትን ሓድነት ኣብ ድሌት ዝተሞርኮሰ ሓድሽን ድልዑልን መሰረት ዘለዎ ክኸውን ይገብሮ።

ህዝብታት ኤርትራ ኣብዚ ናይ ልዕሊ ፭፬ ዓመታት ኣብ ዝተኸየደ ሰላማውን ዕጥቃውን ጸረ-ባዕዳዊ መግዛእቲ ተጋድሎ፣ ከም ኣደ ኣካል ኮይኖም ሓድነቶም ኣዕቕቦም ኣብ ዘካይድዎ ጽዕጽዕ ኣርበኛዊ ቃልሲ፣ ነጻን

ሉዑላዊትን ሃገር ምርጫ ጥራት ዘይኮነስ፡ ካብ ኩሎም መልክዓት ጭቆናታት ብሄራዊ፣ ደርባዊ፣ ሃይማኖታዊ፣ ጾታዊ ወዘተ ሓራ ዝኾነ ሕብረተ-ሰብ ንምህናጽ ዝግለመዩ ነይሩ መስዋእቶም።

ብሄራትን ብሄረ-ሰባትን ኤርትራ ንዘይተጓደለ /ዘይተሸራረፈ/ ብሄራውን ደሞክራሲያውን መሰላቶም ክረጋገጹሎምን ፍትሓውን ደሞክራሲያውን ምምቕራሕ ፖለቲካዊ ስልጣንን ፍትሓዊ ምክፍፋል ሃብትን ዘረጋግጽ ኣብ ሰፊሕ ማሕበረ-ፖለቲካዊ ህይወት ህዝብታትና ዝተሰረተ ደሞክራሲያዊ ሕብረ-ሰልፋዊ ስርዓት ክህልዎም 'ዮም ተጋዲሎም 'ምበር ዳግም ከምዚ ሕጂ ብዘበታዊ መግዛእታዊ ኣደራሶ፡ ብብሄራውን ደርባውን ወጽዓታት ክጭቆኑን ክጭፍጨፉን ኣይነበረን ትጽቢታቶም። እዚ ዘይተጓደለ ሰብኣውን ደሞክራሲያውን መሰላት ብሄራትን ዜጋታትን ስለዘይተረጋገጸ ኸኣ'ዩ ስርዓት ህግደፍ ብውሽጥን ብደገን ብሰንኪ ዝኸተሎ መዕንዊ ፖሊሲታቱ ህዝብን ሃገርን ኤርትራ ኣብ ሓደጋ ወዲቐ ሕብረ-ብሄራዊት ሃገር ንምብትታን ተሳጢሓ ትርከብ ዘላ።

ድሕሪ ምርጫ ናጽነት ሃገረ ኤርትራ ብሄራትን ብሄረ-ሰባትን ህዝብታት ኤርትራ፡ ሰላምን ራህዋን ክጎናጸፉን ማዕርነታዊ ተሳትፎ ናይ መላእ ሕብረተ-ሰብ ተረጋገጹ ቀንዲ ጸላእቶም ድኽነት፡ ድሕረትን መሃይምነትን ክኾኑ'ዮም ተጸቢዮም 'ምበር፡ ስርዓት ህግደፍ ብደሞምን ኣዕጽምቶምን ብሓይሊ ናብ ኮረሻ ስልጣን ክድይብን ምዕባሌኦም ክኾልፍን ኣይተጸበዩን። እዚ ክውን ኣብ ዝኾነሉ ግን ብሄራትን ብሄረ-ሰባትን ኤርትራ፡ ምእንቲ ብሄራዊ መሰሎምን መንነቶምን ታሪኹም ካብ ናይ ስርዓት ህግደፍ ብሄራውን ደርባውን ጭቆና ክናገፉን ደሞክራሲያዊ ማዕርነታዊ ተሳትፎኦም ክረጋግጹን ንሓርነቶም ክቃለሱን ባህርያዊ 'ዩ። ከም ናይ'ዚ ውጽኢት ከኣ ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓድነት ኤርትራ ደግሓኤ ንሕቶ ብሄር ከም ቀንዲ ውዕውዕ ናይ ደሞክራሲ ሕቶ ጌሩ ብምውሳድ፡ እዚ ናይ ብሄራትን ብሄረ-ሰባትን ኤርትራ ፍትሓዊ ሕቶ'ዚ ኣብ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ መደብ ዕዮኡ ኣሰፊሩ ብተግባር ክቃለሰሉ ዝጸንሐን ዘሎን'ዩ።

እዚ ብሄራውን ደርባውን ጭቆና'ዚ ብስርዓት ህግደፍ ካብ ግዜ ናብ ግዜ እናሓሰመ ኣብ ዝመጸሉን ካብዚ ብሄራዊ ጭቆና'ዚ ሓራ ክወጽ ብርክት ዝበሉ ብሄራዊ ውድባት ኣብ መሳርዕ ደንበ ተቓውሞ ተሰለፎም ዝቃለሱ ዘለዉ ከም ኣብነት ዝጥቀሱ 'ዮም። ገለ ካብዚ ብሄራዊ ቃልሲ ዘካይዱ ዘለዉ ውድባት እዚኣቶም ንስርዓት ህግደፍ እንክላይ ብዕጥቃዊ ቃልሲ ንምውጋድ ኣብ ዝካየድ ዘሎ ደሞክራሲያዊ ቃልሲ 'ውን ናቶም ኣስተዋጽኦ ኣገዳሲ ኮይኑ'ዩ ጸኒሑን ዘሎን። እዞም ብሄራዊ ቃልሲ ዘካይዱ ሓይልታት እዚኣቶም ከም እቶም ካልኦት ሓይልታት ናይ ደምበ ተቓውሞ ኣብቲ ቃልሲ ናቶም ሓያልን ድኹምን ጎኒ ከም ዘለዎም መጠን፡ ንሳቶም እውን ከምኡ ተመሳሳሊ ጎኒ ከም ዘለዎም ርእሰ ግሉጽ ሓቂ'ዩ። እዚ ንኹሶ ብሄራዊ ደሞክራሲያዊ ሕቶ'ዚ ንምዕዋት ኣብ ዝካየድ ቃልሲ ኣብ ደንበ ተቓውሞ ኤርትራ ዘጋጥምዎም ባዕላውን ወድዓውን ብድሆታት ብሓፈሻ እንታይ ይመስሉ ኣብ ዝኸጸገሉ ሕታምና ክስዕብ'ዩ።

ናይ አንበብቲ ዓምዲ

ካብተን ክልተ ሰንደቕ ዓላማታት፡ መንኣንዮን ሕጋውያን?

ሰላም ዝኸበርኩም ኣዳለውቲ ናይ አንበብቲ ዓምዲ፡ ከመይ ኣለኹም? ብወገነይ ሰላም። ሰላም ክትህልው ድማ ትምኒተይዮ። ዝኸበርኩም ኣዳለውቲ እዚ መደብ፡ ንሎሚ ክጽሕፈልኩም ዝደረሸኒ ኣብ ሕጋውነት ናይዘን ንምስሊ ኤርትራ ከንጸባርቓ ተባሂለን ኣብ ዝተፈላለዩ መድረኻት ዝረኣዖ ወይ ዘንበልብላ ሰንደቕ ዓላማታት ዘለኒ ሕቶ መልሲ ንምርካብ ዝግለጹዮ። ኣነኳ ሓቂ ይሓይሽ፡ ሰንደቕ ዓላማ፡ ሕጋውነቱን ዝውክሎ መልእኽትን እዚ ከምዚዮ ኢሊ ኣፈይ መሊኦ ክሃረብ ዘኸእለኒ ኣፍልጦ የብለይን። ናይ ፖለቲካ ሰባት ግን፡ ንኹሎም ዜጋታት ሓንቲ ሃገር ዝውክሉ ምልክታት፡ ሰንደቕ ዓላማ፡ ሃገራዊ መዝሙር፡ ህዝባዊ ሃገራዊ ቅዋም ብዘፍቅዶ መሰረት ብህዝቢ ዝተመረጸ መራሒ ሃገርንዮም ክብሉ እሰምዕዮ።

ከምኡ እንተደኣ ኮይኑ፡ እታ ናይ ግዜ ፈደረሽን ሰማያዊት ሰንደቕ ዓላማና፡ ኣይሕጋዊትን ድያ? እቲ ካብ ነዊሕ ግዜ ጀሚሩ ንዓኣ ኣፍልጦ ዝሃበን እምነት ዘለዎን ክፍሊ ሕብረተ-ሰብ፡ ኣብ ኩሉ መድረኻት ከም ምልክቱ ክጥቀመላ እንታይ ሕጋዊ ሕቶ የልዕል? እታ ካብ ኣርማ ውድብ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ካብ ሓምላይ ባህሪያዊ መልክዕ ቆጽሊ ኣውሊዕ፡ ናብ ዝሓረረ ቆጽሊ ኣውሊዕ ተቐይራ፡ ምልክት ሃገር ተባሂላ፡ ኣብ ኤምባሲታትን ኣብያተ ጽሕፈታትን ናይ ስርዓት ኢሳያስ ተንበልብል ዘላ ሰንደቕ ዓላማኽ ንኹሉ ህዝብታት ኤርትራ ወኪላ ምልክት ሃገር ክትኸውን ዘኸእላ ሕጋዊ መደገፍታ ኣለዋ ዶ?

ኣብ ሃገርና ዘሎ ስርዓት፡ ህዝባዊ ከምዘይኮነ ርዳኢዮ። እኳ ደኣ ንጥፍኣትና ዝተግጥቀ ፍጹም መላኸዮ። እቲ ሓቂ ከምዚ እናሃለው፡ ኣንጻር ምልኪ ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ዝጠልብ ሰላማዊ ሰልፍታት ኣብ ቅድሚ ማሕበራ ሰብ ዓለም ኣብ ዝግበረሉ ኣጋጣሚታት፡ ቅዋም የለን፡ ስርዓት ኢሳያስ ኣይውክለናን ክወርድ ኣለዎ ዝብል ጭርሖ ኣብ ዝሰመዓሉ፡ ክልተ ሰንደቕ ዓላማ ከንበልብላ ትርኢ። ኣብ ገለ ኣጋጣሚታት ድማ ድሕረ ባይታኣም ህዝባዊ ግንባር/ህግደፍ ዝኾኑ ወገናት፡ እቲ ሰላማዊ ሰልፊ ፖለቲካዊ ውድባት ክጽንበራኦ የብለንን። ምልክት ኤርትራ ድማ እዛ ስርዓት ኢሳያስ ዝጥቀመላ ዘሎ ሰንደቕ ዓላማ 'ያ። ስለዚ እታ ናይ ፈደረሽን ኣብ ናይ ሓባር ሰላማዊ ሰልፍታት ኮነ ካልእ መድረኻት ክትረኣ የብላን ኢሎም ብዓይኒ ዕሙት ዝከራኸሩ፡ ክሳብውን ክተሃራረሙ ዝደናደኑ ተግዚቦ። እሞ ናብዚ ጉዳይ ቅርበትን ኣፍልጦን ዘለኩም ኣየነኣንዮን ሕጋውያን ምልክት ሃገር? ንምኳኑ፡ ኸ ሰንደቕ ዓላማ ብኸመይ ዝበለ ኣገባብዮ ክሓልፍ ዘለዎ? መረዳእታ ክትህቡኒ ብትሕትና እሓትት።

ሰላማዊት ፍላጎይ ካብ ኣዲስ ኣበባ

ጠንቂ ስደት ህዝብታት ኤርትራ፡ ስርዓት ህግደፍ ዝኸተሎ ጸረ-ህዝቢ ፖሊሲዮ።

ሎሚ ስደት ህዝብታት ኤርትራ መሃረቢ ማዕከናት ዜና ዓለም ኮይኑዮ ዝርከብ። ኤርትራውያን ስደተኛታት ዝሓዘት መኪና ካብ ሱዳን ናብ ሊብያ፡ እናተጓዕዘት እንከላ ብዕጡቓት ተጨውያ፡ ብመንገዲ ማእከላይ ባሕሪ ካብ ሊብያ ናብ ኢጣልያ ንምስጋር ዝፈተኑ ኤርትራውያን ስደተኛታት ኣብ ባሕሪ ጥሒሎም፡ ካልኣት 'ውን ንስክላ ድሒኖም .. ወዘተ ወዘተ ዝብሉ፡ ንክትሰምዖም ዘሰቅቑ ዜናታት ናብ ህዝቢ ዓለም እናተዘርግሑ ይርከቡ።

ንምዃኑ ግን ህዝብታት ኤርትራ ልክፅ ከምቶም ካልኣት ህዝብታት፡ ልዑላውነታ ዘረጋገጸት ሃገር ዝውንኑ ህዝብታት'ዶ ኣይኮኑን? እሞ ደኣ ኣብ ሃገርም ቀሲኖም ብሰላም ሰሪሖም ህይወቶም ከይመርሑ፡ እንታይ ስለዘጋጠሞም ደኣዩ ስደቶም ዝበዝሐ? እዚ ሕቶዚ ዳርጋ ኣብ ኩሉ ኩርናዓት ዓለም ዝለዓል ዘሎ ሕቶዩ።

ናይዚ መልሲ፡ ብልክፅ ህዝብታት ኤርትራ፡ ልዑላውነታ ብደም ኣሽሓት ብሉጻት ደቃ ዘውሓሰት ሃገር ኣላቶም። እንተኾነ ግን፡ ነዚ ክቡር መስዋእቲ ብምክሓድ፡ ነዛ ሃገር ብሓይሉ ኣብ ምምራሕ ዝርከብ ስርዓት፡ ነዚ ህዝቢ፡ ዋጋ ከርተቱን መስዋእቲ ደቁን፡ ውሑስ ሰላም፣ ህዝባዊ ደሞክራሲ፣ ማሕበራዊ ፍትሒ፣ እንጀራ ረኽቡ ብመስተርሆት ከይነብር ዓንቁጽዎ ስለ ዘሎዩ። ዜጋታትን ዝተፈላለዩ ማሕበራዊ ክፍልታትን ኤርትራ ዝፍጸም ዘሎ ኢ-ሰብኣዊ ተግባራት፡ ካብዚ ንምህዳም ብዝቐጸለ ዝረኣ ዘሎ ዋሕዚ ስደትን ሓደጋታቱን ህያብ ስርዓት ኢሳያሲዩ። ፖሊሲታትዚ ስርዓት ብምሉኡም ጸረ-ህዝቢዮም እንተተበልኩ ኣይተጋገኹ ኣየጋንንኩን ድማ። እዚ ልንም ኣልቦ ሃላሊ ስርዓት፡ ንዜጋታት ዝህድድ ዘደንቁር ደኣምበር፡ ጽን ኢሉ ዝሰምዕ፡ ብርእሰ ምትእምማን ብኣፍልጦ ንመሰሉ ንጠቕሙ ዝከራኸር ኣብ ጽንዕ መሰረት ዝረገጸ ሕብረተ-ሰብ፡ ንምህናጽ ዘገልግል ባህርን ፖሊሲን የብሉን።

ህዝቢ ኤርትራ ሎሚ ዝበሃሎ ክሰምዕ ዝተኣዘዞ ድማ ክትግበር እንተዘይኮይኑ፡ ሓሲሙኒ ከፊኡኒ ኢሉ ዓው ኢሉ ክሃረብ ዘኸእሎ ዕድል የለን። እሞ እዚ ኩሉ ግፍዒ ዝበጽሖ ዘሎ ህዝቢ ህይወቱ ከድሕን ሃዲሙ እንተወጸ እንታይ ሕግቕ ኣለዎ? ብኸመይኸ ናይ ኢኮኖሚ ስደተኛ ደኣምበር ናይ ፖለቲካ ስደተኛ ኣይኮነን ተባሂሉ ንዝቕርቦ ሕቶ ዕቕባ ይንፈግ? ከምቲ መርማሪ ኮሚሽን ውድብ ሕቡራት ሃገራት ኣብ ጉዳይ ሰብኣዊ መሰላት ኤርትራ ኣብ ጸብጻቡ ዘነጸሮ፡ ኣብዚ ግዜዚ ብፍርሒ ምበር ብሕጊ ዘይመሓደር ህዝቢ፡ ህዝቢ ኤርትራ ኮይኑ ኣሎ። ከምኡውን ኣብ ዓለምና ቅዋም ወይ ቻርተር ዘይብላ ሃገር ኤርትራ ጥራሕያ። ነዚ ኩሉ ኢ-ሰብኣዊ ተግባራት ዝፍጽም ዘሎ ደማ፡ ስርዓት ህግደፍዩ። ስለዚ በዚ ጨካን ስርዓት ተረጊጹ ዝርከብ ህዝቢ ናይ ቁጠባ ስደተኛ ኢኻ ብዝብል ዕቕባ ከይረክብ ምዕንቃፍ ዘይፍትሓውን ዘይ ሰብኣውንዩ። ምክንያቱ ሓደ ህዝቢ እንተደኣ ቀሲኑ ዝነበረላ ሃገር ዘይብሉ ኣብ ምንታይ ኮይኑዩ ክሰርሕ? ጠንቂ ስደት ህዝብታት ኤርትራ ስርዓት ህግደፍ ዝኸተሎ ጸረ-ህዝቢ ፖሊሲን ኣድላዊ ፖለቲካዊ ምሕደራኡን ደኣምበር ካልእ መግለጺ ወይ መመኸይታ ዝወሃቦ ኣይኮነን።

ኣሕመድ ኢብራሂም

ህዝባዊ ግንባር ንደሞክራሲን ፍትሕን ዝረኣዩ ዓይኑ ይብራህ-

ሰባት ብዝተፈላለዩ ምክንያታት፡ ሓባራዊ ጠቕሚ ወይ ዕላማ ንምርግጋጽ ብሓባር ይሰርሑዮም። ቅድሚ ናብ ተግባር ምውፋርም ግን፡ ብዛዕባቲ ከረጋግጽዎ ዝደልዩ ጠቕሚ ወይ ዕላማ ኣመልኪቶም ምርድዳእ ይገብሩ። መደብ-ዕዮ ወይ ዕማማት የነጽሩ። ናይ ኣገልግሎት ግዜኡ፡ ወይ ዝመሓየሸሉ ኣገባብን ብግቡእ ዘስፈረ፡ ቀያዲ ውሽጣዊ ዓንዲ ሕጊ (ህንጻ-ሕጊ) ተኸቲዑም የጽድቑ። ደረት ስልጣኑን ናይ ግዜ ገደቡን ዝተወሰኑ፡ ብደሞክራሲያዊ ምርጫ ድዩ ብስምምዕ ዝመርሖም ኣካል ይመርጹ። ናብ መሪሕነት ዝደየቡ ሰባት፡ ብዝተቐመጡም ሕጊ መሰረት ጥራሕ ይሰርሑ። ካብ ዓቕሞም ንላዕሊ ዝኾነ ነገር ምስ ዘጋጥሞም፡ ምስ ዝመረጽዎም ሰባት ይላዘቡ። ናይ ስልጣን ግዜኡም ምስ ኣኸለ ከኣ ጸብጻቦም ብግቡእ ኣቕሪቦም መዝናኖም የረክቡ። እዚ ከምዚ ዓይነት ኣገባብ ይንኣስ ይዕበ ኣብ ዝኾነ በርገስ ማሕበራት ዝትግበር ልሙድ ኣሰራርሓዮ። ቀረባ ኣብነት ማሕበር ሰንበትና፡ ማሕበር መድሃኔ ኣለምና ንጹር ሕግታት ኣለዎም። ናይ ንግዲ ኮርፖሬሽናት ንጹር ስርዓተ ሕጊ ኣለዎም። ዕቁብ ስርዓተ ሕጊ ኣለዎ። ሃይማኖታዊ ትካላት ብተመሳሳሊ ምስ ናይ ጽቡቕ ስነ-ምግባሩ ቀያዲ ሕግታት ኣለዎም። ጸገም ህዝብን ሃገርን ክፈትሕ ኢሉ ዝተበገሰ ፖለቲካዊ ጉጅለ፣ ምንቅስቃስ፣ ውድብ፣ መንግስቲ እሞ ኸኣ፡ ዝሰጠመ ተሓታትነትን ዝኸበደ ሓላፍነትዩ ዘለዎ።

ሰብ ወይ ሰባት፣ አባላት ማሕበር ሰንበቱ፣ ማሕበር መድሃኔ-ዓለም፣ ዕቁብ፣ ናይ ንግዲ ኮርፖሬሽን፣ ፖለቲካዊ ውድብ ክኾኑ ክሓቱን ክሕተቱን እንከለው። ብዛዕባ ከመይነት ዕላማ፣ ሕጋዊ ተሓታትነት፣ መሰልን ግቡእን ተረዲኦምዮም ዝሓትው። ሕጋዊ ተሓታትነት ኣብ ዘይብሉ፣ መሰልን ግቡእን ኣብ ዘየኸበር፣ ጠቕሚ ኣብ ዘይረኽቡሉ፣ መሪሕነቶም ኣብ ዘይመርጽሉን ዘይምረጽሉን፣ ውልቀ ሰባት ከም ድሌቶም ኣብ ዝጸወትሉ፣ ዝኣስርሉን ዝፈትሕሉን ኣባላት ክኾኑ ኣይመርጹን። ኣይግባእን ድማ።

እሞቲ ኣብ 1994 ካብ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ናብ ህዝባዊ ግንባር ንደሞክራሲን ፍትሕን ተሰጋጊሩ ዝተባህለ ውድብ፣ ሕጂ ኣበይ ኣሎ? ብ1994 ሳልሳይ ውድባዊ ጉባኤ ምስ ተገብረ፣ ክሳብ ሎሚ ወርሒ ሓምሌ 2015 ኣብ ዘሎ ግዝያት ጉባኤ ኣይተገብረን። ኣብ ሳልሳይ ውድባዊ ጉባኤ፣ ኣባላት ፖለቲካዊ ቤት ጽሕፈትን ማእከላይ ሽማግሌን ኮይኖም ዝተመርጹ፣ ገለ ተኣሲሮም፣ ገለ ኣርሒቕኖም ተሰዲዶም፣ ካልኣት ከኣ ብባህሪያዊ ሕግምን ብጉልባብ ወቕዒ ልቢ፣ ምምራዝ መግቢ፣ ምክንያቱ ዘይተፈልጠን ሓደጋ መኪናን ብህይወት የለውን። እቶም ዝተረፉ ብርግጽ ብሕጋውን ፖለቲካዊ ቋንቋ ምልኣታ ኣኼባ ከካይዱ ዘክእሎም ቁጽሪ የብሎምን። ምልኣተ ኣኼባ ይሃልዎም ኣይሃልዎም ድማ፣ ብስም ህግደፍ ኣኼባ ኣየካይዱን። መግለጺ ኣይወጽኡን። ብስም ህዝባዊ ግንባር ንደሞክራሲን ፍትሕን ግን ይውድቡ። ንኣብነት መንእሰያት ህግደፍን ባህላዊ ጉዳያት ህግደፍ። ብሕጋውን ፖለቲካዊ መምዘኒታት ህግደፍ ዝበሃል ውድብ ኣበይ ኣሎ? ፖለቲካዊ ቻርተርን ዓንዲ ሕጉን ኣበይ ኣሎ? መሪሕነቱ ኣበይ ኣሎ? እዞም ብኣባላት ህግደፍ ዝጽውዑ እንታይ ከወውቱ ዝተጠርነፉዮም? ራኢና፣ መምርሒና፣ ሕግና ኢሎም ዝዛረቡሉ የብሎምን። ረብሓ ናይ መን ከረጋግጹ፣ ስልጣን ናይ መን ክሕልው፣ ዝና ናይ መን ክዕቅቡዮም ብደም ንጹሃት ዝሕጸቡ ዘለው? ብሕጋውን ፖለቲካውን ኣዘራርባ፣ ህግደፍ ኣሎ ግን ናብ ደቂ-ሕድርትና ተቐይሩዮ ዝብል መጎት እንተዘይኣምጺኦም ህግደፍ ዝበሃል ውድብ የለን። ናብ ደቂ ሕድርትና ተቐይሩ ብህዝብን ሃገርን ዝጣላዕ፣ መንእሰያት ህግደፍን ባህላዊ ጉዳያት ህግደፍን እናበለ ዝውድብ ፖለቲካዊ ውድብ ኣሎ ኢልካ ክትቅበል ከኣ ዘይንቡር'ዮ። ስለዚ ብሕጋውን ፖለቲካውን መዕቀኒታት “ህግደፍ ዝራኣየ ዓይኑ ይብራህ”?

ላይነየ ካብ ማይ ዓይኒ

ንለውጢ ዝዓለመ ህዝባዊ ረስኒ፣ መታን ዝያዳ ኪድምዕ ከስምዕ ኣብ ዕላማ ንርገጽ።

ንበዝሕ ኤርትራውያን ብመንግስቲ ኤርትራ ተበዲልና ኢና። በደልና ጸይርና ዘበታዊ ሽግርና ግዳም ከይወጸእ፣ ካልእ ከይሰምዐ ባዕልና ብባዕልና ክንፈትሖ ካብ ዝብል ለዋህ ኣጠምምታውን በደልና ጸይርና ነዊሕ ተንዲዘና ኢና። እንተኾነ ብትዕግስትና ዘላግጽ፣ ስቓይና ዘበዝሕ ደኣምበር፣ ካብ ዝቐደመ ጉድለቱ ተማሂሩ ብስቓይና ዝሰቐ ሓላፍነታዊ መንግስቲ ኣይረኽብናን። ሕጂ ኣብ ኢድና ዘሎ ፍታሕ ቃልስን ቃልስን ጥራሕ'ዮ። ብዙሓት ብምልኣት ዘይተሳተፍዎ ህዝባዊ ቃልሲ ከኣ ደመኛ ጸላኢኡ ስዒሩ ክዕወት ኣይክእልን። ብፍላይ ካብ ፪00፩ ንደሓር ኣብ ወጸኢ ዝነበሩ ኤርትራውያን ብዙሕ ኣኼባታት፣ ሰሚናራት፣ ሰላማዊ ሰልፍታት ኣካይዶም፣ መዘክራት ናብ ዝተፈላለዩ መንግስታትን ኣህጉራውያን ውድባት ጽሑፎምዮም። እዚ ግን ንጽር ናይ ሓባር ዕላማ፣ ግሉጽ ኣሰራርሓን ስጦም ውደባን ዝጎድሎ፣ ብዝኾነ ኣጋጣሚ ዝበጋገስ ማዕበላዊ ፕሮፖጋንዳዊ ንፋስ ንኣጸር ግዜ ዒግታ ፈጠሩ ዝቐህም ብምንባሩ ኣድማዒ መልእኽቲ ዝተመሓለፈሉ ኣይነበረን። ኣብ ጽኑዕ ፖለቲካዊ መስመር ዘይረገጸ ብምንባሩ ከኣ እነሆ ብተግባር ቃልስና ኣብ ጋም ማን ይነበር ኣሎ።

ኣብ ሓቂ ዝተመርኮሰ ጸብጸብ መርማሪ ኮሚሽን ውድብ ሕቡራት ሃገራት ኣብ ጉዳይ ሰብኣዊ መሰላት፣ ምድጋፍ መሰረት ጌሩ ኣብ ወርሒ ሰኔ 2015 ዝተራእየ፣ ብዓቕኑን ብዓይነቱን ካብ ዝቐደሙ ዝተፈልዩ ቁጠዐ ዝተሓወሶ ሰላማዊ ሰልፌ ኣዝዩ ዘሕብን ኔሩ ክብል እደፍር። ንመንግስቲ ህግደፍ ዕርቃኑ ኣውጺኡ ርእሱ ዘድነኑ፣ ንደገፍቱ ድማ ዘሕፈረን ዓይኒ ማሕበራ-ሰብ ዝሰሓበን ኣብ በበይኑ ሃገራትን ቦታታትን ዝተኻየደን፣ ብኣህጉራውያን ማዕከናት ዜና ዝተቐለሐ ብምንባሩ፣ ብርግጽ ፍናን ሂሱኒ። ውጽዓትን ብዙሓትን ተሓባቢርና ከምኡ ዓይነት ውጽኢታዊ ስራሓት ከይንሰርሕ ድማ ብዘይካ ፖለቲካዊ ባህርናን ናይ ስራሕ ባህልናን ዝግጥና የለን።

እሞ ክቡራትን ክቡራትን አንብብቲ፤ አብ ፖለቲካ ሕብረት ናይ ውጽዓት፣ ሓይሊ ናይ ውጽዓት ብድሌት ጥራሕ አይመጽእን። ብስምዒት'ውን አይምራሕን። ቀጻልነት መታን ክህልዎ ጸላእን ፈታውን ፈላልዩ ዝርኢ ዕላማ ክጭብጥ ይግባእ። ውጽዕ ምስ ውጽዕ ብጎቦ ዓይኒ ምጥምማት፣ ብሕሜታ ካብ ምጽልላም ወጺኡ፣ ብግቡእ መን እንታይ ይብል ኣሎ ከናቡብ ክበቅዕ ኣለዎ። መእሰሪ ናይ ፖለቲካ፣ ዓንዲ ሕቕ ናይ ውጽዓት ፍትሓዊ ዕላማዮ። ስለዚ ረስኒ ህዝባዊ ተቓውሞ መታን ክቕጽል፣ ከድምዕን ከምዕን ኣብ ዕላማ ንርገጽ።

ብርሃነ ርእሶም ካብ ከኔያ

እቲ ዓቢ ውራይ ኣበይ በጽሖ?

ምስሊ ኤርትራዊ ፖለቲካዊ፣ ሃይማኖታዊ፣ ብሄራዊ፣ በርጌሳዊ፣ ባህላዊ፣ ከባብያዊ ይንጸባርቕን ይውክልን፣ ንደመኛ ጸላኢ ድማ የቃልዕ፣ ይምክትን ይስዕርን ተባሂሉ ዝተወደበን፣ ብዙሕ ትጽቢት ድማ ዝተነብረሉ፣ ኣብ 2011 ኣብ ሃዋሳ ኢትዮጵያ ዝተመሰረተ፣ ሰፊሕ ሃገራዊ ግንባር ኤርትራዊ ሃገራዊ ባይቶ ንደሞክራሲያዊ ለውጢ፣ ኣብዚ መድረኽ ብዙሕ ደሃዮ ይስማዕ የለን። ናይ ብሓቂ ኣብ ባይታ ይዋሳእ ይነጥፍ እንተደኣ ሃልዩ፣ ገለ ካብ ውጽኢት ስራሓቱ ይሓይሽ የድምዕ ኢሉ ብዝረኣዮ ኣገባብ፣ ንህዝቢ ክሕብር ኔርዎ። ብድምጺ ድዩ ብጽሑፍ ኣብ መርቡብ ሓበሬታት ፈትሽ ዋላ ሓንቲ ክረክብ ኣይክኣልኩን። ኣብ በበይኑ ቦታ ዝነበሩ ሰባት ሓቲተውን ንገዛእ ርእሶም ሓበሬታ ከም ዘይብሎም ካብ ምግላጽ ወጸኢ፣ ኣብ ንጥፊታቱ መሰረት ዝገበረ ናቓፍን ደጋፍን ርእይቶ ኣይሃቡንን።

ኤርትራዊ ሃገራዊ ባይቶ ንደሞክራሲያዊ፣ እንተዘይተጋዕዮ 21 ፈጻሚት፣ 127 ኣባላት ባይቶ፣ ካብ 2-3 ዝኾኑ ሰባት ዝሓቕፈ ምምሕዳር ባይቶን ኣቑሙ ናይ ትግባረ መደባት ሒዞዮ ተበጊሱ። ካብቶም ዓበይቲ ናይ ትግባረ መደባቱ ሓደ ምግባር 2ይ ሃገራዊ ጉባኤ ምንባሩ'ውን ዝከከርዮ። ውሽጣዊ ጸገማት ኣጋጢምዎስ ብስልጡን ኣገባብ ኣብ ታሕሳስ 2014 ሓዳሽ ፈጻሚትን ኣሰናዳኢት መዚዙ፣ ቀንዲ ዋኒን ምግባር 2ይ ጉባኤ ምጻኑ ገለጹ ምንባሩ'ውን ከምኡ ቀረባ ተክክሮዮ። ኣብዚ በጺሕና ወይ ከምዚ ንገባር ኣለና ወይ ድማ ከምዚ ዕንቅፋት ኣጋጢሙና ዝብል ሓበሬታ ድማ ይስማዕ የለን። ስለዚ እቲ ዓቢ ውራይ ኣበይ በጽሖ? ኣብ ከመይ ኩነታት ኣሎ? ዝኾነ ይኹን በብመስኖታቱ ኣቢሉ፣ ብእሩምን ሓላፍነታዊ ኣገባብ ሓበሬታ እንተዝወሃብ ጽቡቕ ይመስለኒ።

ራሕማ ሳልሕ ካብ ሱዳን

ዓመት ገብርኝታዊ ቋጭኝ!